National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 24 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 36 (2479) XXVII aastakäik | Neljapäeval, 11. mail 1978 — Thursday, May 11, 1978 | Üksiknumbri hind 35 centi

Terroristid mõrvasid Itaalia endise peaministri

Aldo Moro kuulidest läbipuuritud laip leiti Rooma tänavalt varastatud auto pakiruumist

ROOMA — Itaalia endine viiekordne peaminister ja tuntud poliitikategelane 61-aastane Aldo Moro, kelle Punabrigaadi terroristid küüditasid 16. märtsil, leiti Rooma tänavalt ühe auto tagaistmelt mõrvatult. Terroristid olid tapnud kristlik-demokraatlikku parteisse kuuluva riigimehe laskerelvadega ja jätnud ta laiba ühe varastatud auto pakiruumi lamama. Aldo Moro jalad ja käed olid kinniseotud ning mõrvarid olid tulistanud talle pähe ja rinda vähemalt 11 lasku.

Kogu Itaaliat pikema aja jooksul terroriseerinud Punabrigaad hakkas kohe pärast Moro küüditamist lähvardama, et riigimees mõistetakse „rahvakohtu" poolt surma kui valitsus ei vabasta vangistatud ja kohtu alla antud Punabrigaadi liikmeid.

Valitsus, mis kuulub kristlik-demokraatliku partei kontrolli alla, lükkas selle väljapressimiskatse kategooriliselt tagasi.

Möödunud nädala lõpul kirjutas Moro oma perekonnale kirja, mida peeti tema lahkumiskirjaks, kuna ta jättis selles kirjas oma abikaasa ja lastega jumalaga. Moro oli juba varem mitmel korral pöördunud oma mõjuvõimsate parteikaaslaste poole, et nad ta arreteeritud terroristide vastu välja vahetaksid, kuid valitsus jättis selle palve tähele panemata, mainides, et ta ei alistu väljapressimiskatsetele.

Kogu Itaalia rahvas oli Moro mõrvast shokeeritud ja mitmes linnas toimusid demonstratsioonid terroristide hukka mõistmiseks ning nende vastu rangemate abinõude tarvitusele võtmiseks.

Moro perekond, kes oli äärmiselt pettunud Moro mõjuvõimsatest sõpradest, tegi teatavaks, et ta ei soovi mõrvatud riigimehele mingisuguseid austamisavaldusi.

Sellist soovi avaldas Moro ka oma viimases kirjas perekonnale.

Moro küüditamine, varjamine pikema aja jooksul ja mõrvamine näitavad eriti kujukalt kui kaugele on kommunistide terrorism Itaalias arenenud. Itaalias rakendati küll suured politseiüksused ja sõjaväeosad terroristide otsimisele ja jälitamisele kuid kõik need pingutused osutusid tagajärjetuiks.

Varastatud Renault auto, mille pakiruumist leiti Moro laip, oli pargitud Rooma südalinna ühele käidavale tänavale.

Arstide arvates oli Moro mõrvatud bandiitide peidukohas ning tema laip paigutatud autosse.

Moro surm on olnud suureks löögiks kogu vaba maailmale ning paljudelt riigipeadelt on saabunud kaastundeavaldused Itaalia valitsusele ja Moro perekonnale.

Eesti Kodu suur korterimaja, mis on kujunenud paljudele eestlastele uueks püsivaks koduks.

„Eesti Kodus" müüdi viimane vaba korter

Korterimajade õnnistamine ja korteriühingule pidulik üleandmine 3. juunil

Möödunud esmaspäeval müüdi Torontos Eesti Abistamiskomitee korterimajade blokis „Eesti Kodus" viimane vaba korter, mille ostjaks oli Miralda Plutus Hamiltonist. Seega on Eesti Abistamiskomitee oma suure eesmärgi esimese osa praktiliselt lõpule viinud ning 3. juunil toimub pidulik „Eesti Kodu" õnnistamine ja korterimajade üleandmine korteriomanikest moodustatud korteriühingule.

Möödunud esmaspäeval müüdud vaba korter asus terassmajade alumisel korrusel. Nagu mainib „Vaba Eestlasele" Eesti Abistamiskomitee juhatuse liige Julie Herma, kes tegutses praktiliselt korterite müümisega,

läks viimaste korterite müük võrdlemisi kergelt ja libedalt, mis võibolla oli ühest küljest tingitud sellest, et Abistamiskomitee ei tõstnud oma korterite hindu

vaatamata kinnisvaraturul esinevale hinnatõusule ning teiseks levisid kuuldused „Eesti Kodus" arenevast koostöölisest ja hubasest elust võrdlemisi kiiresti korteritest huvitatud inimeste hulgas.

Eesti Abistamiskomitee juhatusel on hea meel, et korterite müümisel suudeti kogu projekt säilitada peaaegu sajaprotsendiliselt eestlastele. 134 korteriomaniku hulgas on ainult kaks segaabielude tõttu „Eesti Kodusse" tulnud teisest rahvusest elanikku — üks eestlannaga abielus olev ungarlane ja üks poolakas, kelle hiljuti surnud abikaasa oli eestlanna.

Küsimusele, millal kavatseb Eesti Abistamiskomitee alustada oma suure projekti teise osaga — eesti vanadekodu ehitamisega — vastab Julie Herma, et selleks suureks ürituseks tuleb teha põhjalikke uurimis- ja ettevalmistustöid,

milledega Eesti Abistamiskomitee juhatus on juba teataval määral alustanud. Kahtlemata vajab Eesti Abistamiskomitee vanadekodu rajamisel ka valitsuse abi ja majanduslikku toetust ning võimalused sellise toetuse saamiseks tulevad esmajärjekorras välja selgitada.

Ühine võitlus terrorismi vastu

Inglismaal süüdistatakse N. Liitu terroristide toetamises

LONDON — Inglismaa poliitilistes ringkondades mainitakse pärast Itaalia riigimehe Aldo Moro julma mõrvamist, et demokraatlikud riigid peavad suurendama oma koostööd terrorismi vastu võitlemiseks. Sealjuures mõned poliitikud tõstavad oma hoiatava sõrme Moskva suunas ja süüdistavad kaudselt venelasi, et need toetavad ja abistavad terroriste, kes teevad N. Liidu eest ära musta töö, õõnestades oma terroriaktsioonidega läänemaailma demokraatlikke süsteeme.

Lääneriikide eksperdid arvavad, et Itaalia, Lääne-Saksamaa, Jaapani, Ladina-Ameerika ja Palestiina terroristid töötavad tihedas koostöös ja tõenäoliselt saavad isegi oma juhised ja korraldused ühisest peastaabist.

Mainitakse, et Moro küüditamine ja mõrvamine toimusid

täpselt sama mustri järele, mida kasutati Lääne-Saksamaa töösturi Hanns-Martin Schleyeri mõrvamiseks.

Ühendriikide Keskluure Agentuuri (CIA) andmetel on 1967. aastast alates sooritatud 1300 rahvusvahelist terroriaktsiooni. Nende aktsioonide hulka kuuluvad 700 pommistamist, 150 lennukite ja rongide ülevõtmist, üle 70 mõrva, 150 küüditamist ja 120 süütamist.

Paljudel juhtudel avastati, et araablased, sakslased, itaallased ja ladina-ameeriklased töötasid nende aktsioonide läbiviimisel ühises koostöös.

Kalev-Estienne võimlejad sõitsid Tokiosse ja Pekingi

Möödunud kolmapäeva hommikul sõitsid Torontost lennuteel Vancouveri ja sealt edasi Tokiosse 15 Kalev-Estienne eliitvõimlejat, kes jäävad Tokiosse kolmeks päevaks, kus neil on ette nähtud terve rida esinemisi. Tokiost jätkavad võimlejad oma teekonda Hiinasse, Pekingi, kus neil samuti on ette nähtud esinemisi. Võimlemisrühmaga sõitis klaverisaatjana kaasa Esko Luksep.

Küüditamiste mälestusteenistus 13. juunil

Balti Liidu esimees L. Leivat teatas EKN juhatuse koosolekul, et küüditamiste mälestusteenistus Balti Liidu korraldusel toimub teisipäeval, 13. juunil St. Paul'i katedraalis Bloor St. East. Mälestusteenistusel teenivad kolme balti rahva peapiiskopid ja piiskopid. Kõnelejaks mälestusteenistusel on Olaf Tammark Chicagost, kes on hulk aastaid viibinud Vene orjatöölaagreis. Mälestusteenistuse kava muusikalises osas esinevad üks Toronto eesti kooridest ning läti ja leedu muusikalised jõud. Mälestusteenistusest kutsutakse osa võtma ka balti rahvaste skaudid ja gaidid.

Juhatuse koosolekul olid kõne all ka Ülemaailmsete Eesti Päevade puhul 1980. a. Stokholmis peetava Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressiga ühenduses olevad küsimused. Otsustati teatada Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule EKN Kanadas seisukoht, et Rahvuskongress Stokholmis peaks toimuma organisatoorselt samade põhimõtete alusel, nagu toimusid eelmised Rahvuskongressid 1972. a. Torontos ja 1976. a. Baltimore'is.

Ei taha sõdida Eritreas

Kuubalased ja venelased raske dilemma ees

ADDIS ABEBA — N. Liit ja Kuuba on sattunud Etioopias raskesse olukorda kuna Etioopia marksistlik diktaator Mengistu ei lepi ainult sellega, et venelased ja kuubalased aitasid tal Ogadeni kõrbe Somaalia partisanidelt tagasi võita vaid ta taotleb ka kommunistlike riikide abi Eritrea provintsi rahvuslaste ülestõusu mahasurumiseks.

Brezhnevile ja Castrole on see nõudmine suureks probleemiks kuna paljud Eritrea mässuliste juhid on marksistid, kes on saanud varem Kuubalt ja N. Liidult aastate kestel abi.

Nii Moskval kui Havannal on raske pöörata oma endiste sõprade vastu, pealegi, kus Eritrea iseseisvuse eest võitlevate vägede likvideerimine ei ole sugugi kerge vaid ohvriterikas ülesanne.

Venelastel ja kuubalastel on siiski lootus, et Etioopia vägedel õnnestub Eritrea vägedele oma rünnakutega nii palju kahju sünnitada, et nad on valmis rahuläbirääkimisi alustama.

Seni ei ole siiski märgata, et Eritrea iseseisvuse eest võitlejad oleksid valmis järelandmisi tegema või läbirääkimisi taotlema.

Altkäemaks aitab elu N. Liidus käigus hoida

Kaupade puudus ja bürokraatia sunnivad inimesi ebalegaalsele teele

NEW YORK — Ühendriikide ajalehe „New York Timesi" kirjasaatja Graig Whitney saadab Moskvast pikema ülevaate N. Liidus levinenud altkäemaksude süsteemi kohta, mainides muu hulgas, et N. Liit on maa, kus riik juhib kõiki eluavaldusi ning kus politseil on peaaegu piiramatud võimupiirid. N. Liidus on välja kujunenud ka selline ühiskond, kus juhtivad ametnikud petavad riigilt igal aastal välja miljonid dollarid ja politseinik pöörab teatud olukordades pea kõrvale kui talle maksetakse altkäemaksu.

Graig Whitney mainib, et kui autosõitja, kes punasest tulest läbi on sõitnud, maksab Moskvas liikluspolitseinikule ühe või kaks rubla, „unustab" politseinik eksimise liikluseeskirjade vastu. 80 rubla suuruse altkäemaksu eest on jalanõude müügiäris teeniv müüja valmis müüma teile importeeritud kingad ja teatama äris ostjatele, et tal kingi enam ei ole.

2000 rubla (praeguse venelaste kursi alusel 2900 dollarit) suuruse altkäemaksu eest, mis lisandub regulaarsele autohinnale, võib rikas nõukogude kodanik osta endale väljaspool järjekorda Zhiguli auto, mille norm-maalseks hinnaks N. Liidus on 11.000 dollarit.

Kuid altkäemaksu hind on veelgi suurem sel juhul kui keegi tahab kusagilt kaugemast maakolkast, kus sageli valitseb toiduainete nappus, asuda elama Moskvasse. Sel puhul peab ta ära ostma linnanõunikke ning selline operatsioon läheb maksma 5000 kuni 10.000 rubla.

Altkäemaksude levimine sellises suures ulatuses on tingitud peamiselt sellest, et N. Liidus valitseb suur tarbekaupade puudus ja bürokraatia.

Altkäemaksude maksmine ja korruptsioon on paljudele inimestele sageli ainsaks päästerõngaks kui nad vajavad tungivalt mõnda eset või kaupa.

N. Liidu bürokraatliku ja partei kontrolli alla kuuluva süsteemi juures on isegi väikesel ametnikul suured võimupiirid ning ta võib altkäemaksu eest välja anda mõne vajaliku dokumendi või aidata hädalist mõnel teisel viisil. Inimene, kes on sattunud oma elu korraldamisel igasuguste kitsenduste ja bürokraatlike reeglite küüsi,

võib sellest müürist läbi murda kui ta mõnele ametnikule pihku pistab mõnerublalise altkäemaksu.

Vene valveaparatuur nõrk

WASHINGTON — Ühendriikide sõjalised eksperdid arvavad, et N. Liidu kaitseministeeriumi tippudes on oodata suuremaid puhastusoperatsioone pärast Lõuna-Korea reisilennuki allatulistamist Koola poolsaare kohal. Mainitakse, et lennuk lendas juba pikemat aega sõjalaagriks muudetud Koola poolsaare õhuruumis enne kui vene luure- ja valveaparatuur lennuki avastas ja selle sundis maanduma.

Viiest tööst müüdi kolm

Torontos O'Keefe teatri fuajees toimunud Toronto Cosmopolitan Club mitmekultuurilisel kunstinäitusel müüdi Joann Saarniidu viiest väljapandud tööst kolm, neist kaks Ameerika Ühendriikidesse.

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS
Pühapäeval, 14. mail kell 6.30 õhtul Peetri kirikus, Torontos
MUSICA DIVINA KOORI JA MUSICA VIVA KAMMERANSAMBLI
KONTSERT
Lembit Avessoni juhatusel
Kavas Bachi Brandenburgi kontsert nr. 3, orkestri süit nr. 2, Mozarti Missa Brevis jm.
Pääsmeks kirikukorjandus

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS TORONTOS
CANTATE DOMINO LAULUDE ÕHTU
Peetri kirikus kolmapäeval, 24. mail kell 8 õ.
Juhatab CHARLES KIPPER
Kavas kaasaegset ja klassikalist heliloomingut
Kõik tere tulemast!

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Eesti ema

Kui kõik Sind põlgvad,
vihkavad
Kui usk ja arm Sust
langevad,
Siis ema süda ilmsiks
läeb
Siis veel üks paik Sul ilmas
jääb...

Need lihtsad kuid südamlikud ja haaravad üldtuntud laulusõnad iseloomustavad võib-olla kõige sügavamalt ja kujukamalt seda suurt osa, mida on täita igal emal perekonnas. Ema on see, kellele langeb peamure ja hool lastekasvatamisel ja õigele teele suunamisel, emale langevad perekonna kokkusulatamisel ja kooshoidmisel suured kohustused ja ema on tavaliselt see, kes perekonnas juhtunud õnnetuste ja lahkhelide tõttu kõige rohkem kannatab.

Eesti ema on läbi aegade oma kohustuste ja murede kandmisel olnud erilises olukorras, kuna eesti rahva saatus on olnud tinaraske ning need raskused on paratamatult üle kandunud ka igasse perekonda ja eesti emadele. Eestis valitsenud pimedal orjaajal hoolitses eesti ema selle eest, et lapsed kasvaksid üles eesti traditsioonide ja kommete kohaselt eestlastena, ärkamisajal katsus ema leida võimalusi laste koolitamiseks ja neile hariduse andmiseks ja suurte sõdade päevil oli ema see, kes saatis pisarsilmil oma poegi sõjatandrile.

Pärast Teist maailmasõda pagulusesse saabumisel algas eesti emal järjekordselt raske katsumisaeg. Eriti koormav oli nende emade olukord, kes sattusid sõjamõllus sõjast purustatud ja vaesestunud Saksamaa põgenikelaagritesse. Viletsad majutamisvõimalused, toidu ja tarbeainete puudus ning laagrielu masendavad tingimused nõudsid eesti perekondadelt ja emadelt, kelledest paljud olid oma mehed sõjas kaotanud, otse üliinimlikke pingutusi. Rootsi sattunud eesti perekonnad olid Saksamaa eestlastest teataval määral paremas olukorras, kuid ka siin pidid emad laagrist välja tulles oma meeste kõrval tööle hakkama, et luua endale kodu ja perekonnale paremaid elamistingimusi. Loomulikult pidid emad oma igapäevase töö kõrval hoolitsema laste ja kodu eest, võttes sellega enda õlgadele kahe või kolmekordse töökoorma.

Kuid eesti emad said nende ülesannetega hakkama ja nende lastest on nüüd omakorda sirgunud noored eesti emad, kes jatkavad neid ema ja perekonna traditsioone, millede keskel nad on üles kasvanud ja mis neile kahtlemata kogu eluajaks oma mõju on jätnud. See eesti ema juhtiva ja muretseva käe traditsioon ja eestluse põhitoon on jäänud ka meie noorte abielupaaride kodudesse ning meie noored on hakanud seda hindama ja eesti kodu põliste traditsioonide järele käima. Torontos näiteks on noored emad hakanud väga aktiivselt tegutsema lasteaia organiseerimisel ja selle käigus hoidmisel, olles teadlikud, et lasteaed on see taimelava, kus noored õrnad taimed saavad vajalikku toitu kasvamisel ja arenemisel. Noorte emade poolt on ka hakatud energiliselt kaasa aitama, et moderniseerida Jõekäärul asuvat eesti laste suvekodu, kust selle pika tegevusaja kestel on läbi käinud sajad eesti lapsed ning esimestest suvekodu lendudest tulnud kasvandikkude lapsed on juba omakorda suvekodu kasvandikud.

Eeloleval pühapäeval toimuv emadepäev on selleks päevaks, kus meie eesti emadele avaldame tänu nende suure vaeva, unetute ööde ja eesti kodu säilitamise eest. See tänu ei ole materiaalne ning seda ei ole võimalik väljendada ka kõige ilusamates sõnades. Kuid olgu emadele sel päeval rinda kinnitatud lilled selle kinnituseks, et nende lilleõite sees peitub sümboolselt kogu eesti ühiskonna suurim tänu.

K. A.

Tiina Tuvikene

EMA-ARM

Põsk on soojalt põse vastu, hellalt hoiab
Süles, maimukene, tillukene, arm sind tõstnud üles.
Väiksena sind kiigutavad ema õrnad käed, ema kauneid
Särasilmi oma üle näed, valvad need hiljem ikka sinu
Väikseid teid ja samme nagu head kaitseinglid — sest
On ema armsüda põhjatumalt rikas: rõõmupäike, hellus
Läte, lohutuste lootuslõngad, valu vaigistuse valved —
Kõik need loendamatud palved — ema hinge vara.

Kaunis armastus, ja tema, inimkujuks saanud...
Eluõilmed ümberringi kaitsta, kasvatada. Seal on palju
Hoolt ja vaeva elulõimeks kootud, naeru kellad, hõbe
Pisar, alatasa iseennast laste õnneks aina ohvriks
Toodud. Aastaid tööka rutu kõrval suurim and ent emal
Oma hingest anda valgust ja see hiilgus mis on temalt —
Seal on varjupaik, su kodu — latern eluteele —
Ning kui vanana kord tema astub kuldset rada, siis on
Aeg sul meenutada, kuivõrd hea ema läbi oli
Lapsepõli — ja kui palju rõõmusid jäi sellest meelde!

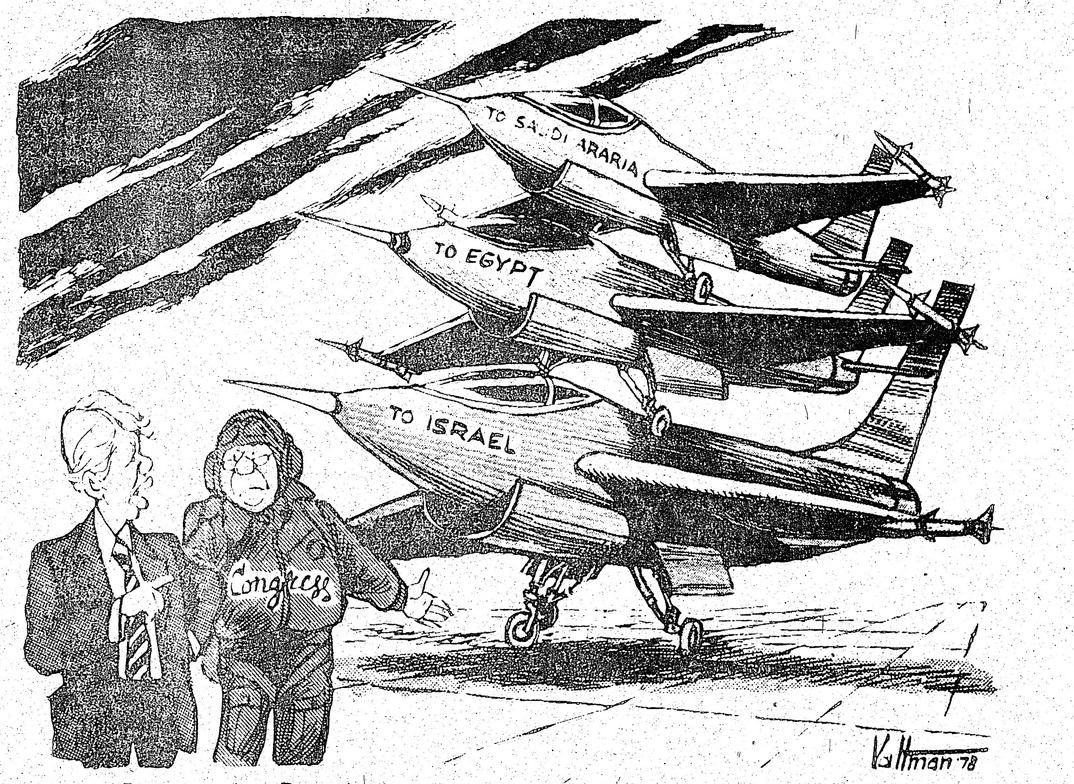

President Carter: „Demonstratsioon näitab, et võime lennukite müüki teostada ühes pakendis."

Asta Willmann

N. Liit üritab eksiil PEN-klubide likvideerimist

Eesti PEN-klubi sai 50-aastaseks

Kümme aastat pärast Eesti vabariigi sündi sai teoks Eesti PEN-Klubi. Olime võetud vastu maailma rahvaste perre kui poliitiliselt iseseisev rahvusühiskond ning seejärel ka kui kirjanduskultuuriliselt omapalgeline, iseseisev tervik. 1918. a. ajaloolist tähendust pole vaja selgitada ühelegi eestlasele; 1928. a. tähtsus seevastu on hoopis raskemini määritletav.

Kõige esmalt: mis on PEN-Klubi ja miks ta on?

Amy Dawson Scott (s. 1865. a.) küpses varakult lennuka vaimu ja tarmuga mässumeelseks inglannaks, kes oma hulgaliste romaanidega ergutas naisi nõudma endile intellektuaalset vabadust. Ent ta peamine huvi oli kirjandus kui niisugune ja kirjanikud. 1917. a. asutas ta oma kirjanduslike sõprade abiga „Homse Päeva Klubi", mis igal teisipäeval istus lõunalauda kuski Londoni restoranis. Iganädalase vestlusteema kui ka peakõneleja leidmine oli esialgu Amy enda hooleks. John Galsworthy oli esimene kõneleja, temale järgnesid Hugh Walpole, Violet Hunt, Ford Madox Ford jt. Rööbiti sellega ent arenes ka idee laiendada klubi tõeliseks meeste-naiste kirjanduslikuks kohtumispaigaks rahvusvahelises ulatuses.

Uuele, rahvusvahelisele klubile leidis ta ka inspireeriva nime — PEN, akronüüm sõnus: Poets, Playwrights, Editors, Novelists.

Klubi esimeseks presidendiks sai John Galsworthy ja nõnda siis istuti maha esimeseks lõunaks 41 osavõtjaga „Florence" restoranis Londonis, 5. okt. 1921. Esimene rahvusvaheline PEN-Kongress toimus juba 1923. a. Londonis, äratades üldise vaimustuse. Isegi niisugune „ühinematu hing" nagu G. B. Shaw, ühines, üpris shawlikult, muidugi; väites, et ta on juba 68 a. vana ega hakka ennast tülitama guinease maksuga igal aastal, nõutas ta endale 20 guinease summa eest eluaegse liikme seisuse.

Nõnda see algas, nelja lihtsasse paragrahvi koondatud, ülimalt mittebürokraatliku põhikirjaga, mis tunnistab kirjanduse oma alglättelt küll rahvuslikuks, ent samal ajal ka rahvaste-vaheliseks ühisvaraks. Sestap kohustub ka iga liige tegema kõike võimalikku hajutamaks rassi, klassi ja rahvaste vahelist vaenu; võitlema mõtte, sõna ja trükivabaduse eest oma asukoha maal ja ühiskonnas ning kogu maailmas.

Igal klubil on täieline vabadus kujundada oma administratiivne sisekorraldus. Hetkel leidub PEN-klubisid 60-nel maal kokku enam kui 10.000 liikmega. Rahvusvaheline peakorter asub endiselt Londonis ning käibekeeleks on inglise ja prantsuse keel; presidendiks on praegu peruulane Mario Vargas Llosa.

KUIDAS SAI TEOKS EESTI PEN-KLUBI?

Ants Oras, noor Oxfordi haridusega kirjandusteadlane-kriitik, viibides 1928. a. Londonis, kohtas Eesti saatkonnas Aino Kalda vahendusel Rahvusvahelise PEN-i sekretäri Hermon Ould'i, äratades viimases meie kirjandusliku olemasolu vastu tõsist huvi, milleks omajagu eeltööd oli teinud juba Aino Kallas.

Jäi vaid kutsuda kokku ad hoc koosolek, mis toimus samal aastal Tartus „Pallase keldris" Joh. Semperi, A. Tasso, Fr. Tuglase, J. Silveti ja A. Orase osavõtul.

Presidendiks valiti Joh. Semper, sekretäriks A. Oras. Järgnes 12 vaba aastat innukat kaasalöömist, koos üha suureneva kirjandusliku tunnustuse leidmisega; nii valiti 1937. a. Marie Under ja Friedebert Tuglas Rahvusvahelise PEN-i auliikmeiks.

1940 Nõukogude võim sulges klubi kui „juutlik-vabamüürlasliku organisatsiooni", millist ei vaja töölisklass, ja klubi vajus põranda alla. Stokholmis, kuhu oli vabadusse pääsenud suurem osa ta esialgseist liikmeist, kutsuti klubi taas ametlikult ellu koosolekul 27. mail 1946. Presidendiks valiti Joh. Aavik, asepresidendiks A. Oras (Londonis), sekretäriks A. Adson, abisekretäriks Al. Aspel (Pariisis), laekuriks Aug. Mälk. 8-liikmelise esindusena võeti osa samal aastal 31. maist 6. juunini toimuvast PEN-Kongressist Stokholmis. Suhtumine Eesti Klubi taasilmumisse oli üldiselt pooldav, ent leidus ka vastuhääli, mis toetusid meie riikliku iseseisvuse kaotusele kui otsustavale tegurile.

Aga juba 15. juunil 1946 õnnestus A. Orasel, Herman Ouldi kaasabiga kindlustada klubile ühevääarse liikme staatus — vabariikliku kontinuiteedi ja kõikide õigustega — toetudes tõigale, et klubi avaliku tegevuse katkestasid sündmused sealpool ta liikmete kontrolli.

Ja nõnda läheb Eesti PEN-Klubi nimi taas ametlikus korras PEN kataloogi 24. jaan. 1947. a.

1971. a. lõpul viiakse klubi juhatus A. Adsoni ettepanekul üle P.-Ameerikasse, kus eluneb suurem osa liikmeskonnast. Presidendiks valiti A. Oras, sekretäriks-laekuriks A. Willmann, juhatuse liikmeiks: A. Rannit, E. V. Saks, A. Viirlaid; esindajaks Rootsi K. Ristikivi (praegu K. Saarsen-Karlstadt), Londoni G. Helbemäe.

Eesti PEN-Klubil on seega seljataga 12 a. tegevust vabal kodumaal ja ligemale kolm korda niiplju aastaid vabal välismaal. Et ta oma laialipillatuses viimast on suutnud, reedab ennekõike võrdlemisi erksat vaimu, paaris paraja annuse agressiivsusega, mis käesoleval puhul on eestlasele taganud vabariikliku kontinuiteediga hääle. Ja seda häält on kasutatud 1946. a. alates ühe erandiga just kõikidel kongressidel.

Vaba maailma totalitaarne vastane on Nõukogude Vene, keda algusest saati on tahetud liikmeks ja kes seda ka ise on taotlenud — „eri tingimustel".

„Vene küsimus kerkis esile juba 1924. a., mispuhul Galsworthy arvas, et „kogu küsimus seisneb selles, kas võime vähimalgi määral olla kindlad, et meil ei saa olema tegemist poliitikutega kirjanduslikus kuues?"

Nii nõudsid nad 1951. a. Lausanne'i kongressil kõikide eksiilklubide ühendamist, Eesti ja Läti klubi kaasa arvatud, mis oleks elimineerinud vähemalt neli antitotalitaarset häält eksekutiivis.

1966. a. New Yorgi kongressil kordasid nad nõuet, lisades veel teise, et neile eksekutiivis antaks 16 häält — kohates aga resoluutset vasturinnet, eestlastega eesotsas, ning kogedes veel, et eestlaste grupp kongressil oli 24-liikmeline, tõmbusid nad tagasi.

1971. a. Dublinis tulid nad plaaniga uuesti esile, ent pidid samadel asjaoludel taas alla andma. 1972. a. eksekutiiv-konverentsil L.-Berliinis olid nad valmistanud suurrünnakuks Ida-Saksa delegaadi kaudu, plaan ent avastati aegsalt ning pihustati meiepoolse varma toimekusega sel määral, et nad oma resolutsiooni enne hääletusele minemist tagasi võtsid.

Väljaspool kongresse-konverentse on Nõukogud püüdnud rahvusvahelise PEN-iga hiljutisel n.ö. otseühendust kahel korral, esitades liikmeksastumise eelnõudena Eesti ja Läti Klubi likvideerimise ning seejärel 15 häält eksekutiivis — seigad, mis tulid avalikule sõelumisele 1977. a. kongressil Sydneys.

Nõnda — ent ennekõike ka teisiti, s.t. oma jätkuva kirjandusliku eksistentsiga, oleme PEN-i läbi suutnud endid hoida rahvusvahelises teadvuses ja oleme sel

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Läänemaailma poliitikud räägivad sageli, eriti enne valimisi, et Balti rahvastel on õigus oma iseseisvust tagasi saada ning et vaba maailm peab toetama nende pürgimusi ja taotlusi. Kui aga asi muutub tegelikuks ning paraadijuttude kõrval on vaja näidata ka vajalikke praktilisi samme balti rahvaste toetamiseks, siis ei ole asjad kaugeltki nii hiilgavad ja mõnedki suure jutuga mehed ja naised tõmbuvad igasuguste ettekäänetega vaikselt tagasi.

Võtame kas või näiteks Toronto linnanõukogule Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse 60. aastapäeval linnanõunike Wardle ja Smithi poolt esitatud resolutsioon, mille ümber vaieldi ja õiendati kuni resolutsioonist enam midagi järele ei jäänud. Linnanõunik Wardle resolutsioonis sooviti õnne Eestile, Lätile ja Leedule nende iseseisvuse 60. aastapäeval ja avaldati lootust, et need rahvad peatselt liituvad vabade ja iseseisvate rahvaste ühiskonnaga. Samuti avaldati Wardle resolutsioonis soovi, et Toronto linnanõukogu nõuab Kanada valitsuselt Helsingi kokkulepete täielikuks rakendamiseks N. Liiduga läbirääkimiste alustamist.

Linnnaõunikud Heap ja Sparrow muutsid selle resolutsiooni ja esitasid selle asemel täiesti uue resolutsiooni, milles mainiti üldsõnaliselt, et linnanõukogu toetab kõigile rahvastele enesemääramise õiguste andmist vastavalt Helsingi kokkulepetele. Sellele lisaks nõuti linnanõukogult, et see Helsingi kokkuleppe alusel selgelt deklareeriks Kanada prantsuse keelt kõnelevatele inimestele ja Loode-Kanadas elavale vene rahvusgrupile enesemääramise õiguse andmist. Samuti peaks Kanada valitsus nõudma Briti valitsuselt enesemääramise õiguse deklareerimist Põhja-Iirimaa elanikele ning moka otsast mainiti ka möödaminnes, et N. Liidu valitsuselt tuleks nõuda deklaratsiooni, mis kinnitaks eesti, läti, leedu ja ukraina rahvaste õigust enesemääramisele.

Linnapea David Crombie lükkas selle muudatusettepaneku tagasi, kuna sellel oli väga vähe seost linnanõunik Wardle originaalse ettepanekuga. Vastava nõudmise kohaselt pandi linnanõunik Wardle ettepanek kahes osas hääletamisele. Esimeses osas hääletati ettepaneku seda osa kus soovit Balti riikidele õnne nende iseseisvuspäeva puhul kuid tõmmati maha ettepaneku teine osa, mis avaldas lootust, et Balti riigid saavad peatselt iseseisvaks. Esimene osa võeti vastu häältega 18:3, kuna teise osa hääletamisel langesid hääled pooleks ja ettepanek lükati seega tagasi. Balti riikidele lootuse andmise poolt hääletasid linnanõunikud Smith, Beavis, Eggleton, Negridge, Wardle, Rowlands, Eayrs,

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

13. ja 14. mail on valvearstiks dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

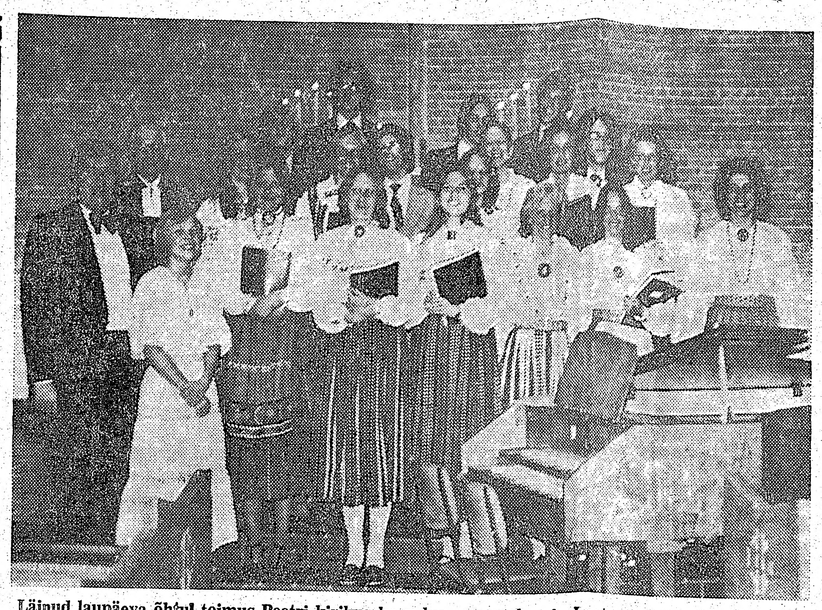

Läinud laupäeva õhtul toimus Peetri kirikus koguduse noortekoori „Lootuse" kevadkontsert, kus lisaks koorile olid tegevad veel viiulite trio ja Leelo Valdsaar flöödil. Pildil noorusrõõmus koor ja solist peale õnnestunud kontserti. Vasakul koorijuht C. Kipper ja koguduse õpetaja praost O. Puhm ja Leelo Valdsaar.
Foto: Vaba Eestlane

Palvus E.V. juubeliaastal USA Esindajatekojas

Eesti Suur Piibel Esindajatekoja kaplanile

WASHINGTON (VES) — Neljapäeval, 27. aprillil tähistati Esindajatekojas Eesti Vabariigi 60. aastapäeva eesti kirikuõpetaja poolt peetud palvusega, rahvaesindaja sõnavõtuga ja teise rahvaesindaja poolt Esindajatekojale saadetud läkitusega. Samal päeval anti Esindajatekoja ametlikule vaimulikule dr. Edward G. Latchile tänutäheks eesti Suur Piibel, mis jääb alaliseks rahvaesinduse ametlikku hoonesse, Capitoli.

Esindajatekoja Speaker, eesistuja Thomas O'Neill asus täpselt kell 11.00 oma kohale ja avas koosoleku. Lakewoodi EELK Pühavaimu koguduse õpetaja Rudolf Reinaru oli Esindajatekoja kaplani dr. Edward G. Latchi saatel saabunud koosolekusaali mõni minut varem ja astus palvuse pidamiseks kõnepulti. Rahvaesindajad tõusid püsti ja õp. Rudolf Reinaru pidas inglise keeles palvuse, mis lõppes sõnadega:

„Inspireeri inimkonna südameid õigusega, et saabuks peatselt aeg, mil rahvad ei tõsta mõõka rahva vastu, vaid elaksid rahus ja õiguses.

Õnnistagu Jumal Ameerikat! Aamen."

Eesti vaimuliku sponsor, Lakewoodi piirkonna delegaat James J. Howard puudus haiguse tõttu, kuid tema assistendid olid leidnud asemiku Seabrooki piirkonna delegaadi William J. Hughesi isikus,

kes Speakerilt sõna saades tutvustas õp. Reinarut Esindajatekojale ja ütles kiitvaid sõnu ka eestlaste kohta.

Samuti saabus Esindajatekojale ja võeti Kongressi Protokolli läkitus James J. Howardilt.

Mitmeid rahvaesindajaid tuli õp. Reinarut õnnitlema Eesti Vabariigi juubeli ja palvuse puhul ja mõlemad vaimulikud viibisid koosolekuruumis veel rohkem kui pool tundi. Esindajatekoja liikmete hulgas on 20 kirikuõpetajat. Eesti vaimulike poolt on seni Kongressis peetud palvusi 11 korral, nendest kaks korda Senatis. Kümmekond aastat tagasi Senat lõpetas palvuste pidamise külalisõpetajate poolt. Esindajatekojas lubatakse külalisvaimulikel esineda ainult teisipäeviti ja neljapäeviti, ja iga delegaat saab ainult kord aastas olla sponsoriks külalisvaimulikule.

Arvesse võttes Kongressi vaheaegu, toimub aastas keskmiselt 70 külalisvaimuliku palvust.

Eesti õpetajate palvusi, mille algatamisega alustas Eesti Rahvuskomitees oma välispoliitilist tegevust praegune ERKÜ esimees Juhan Simonson, loetakse auks ning eelisõiguseks rahvusgrupile, mida tavaliselt rõhutatakse ka ametlikus kirjavahetuses Kongressiga.

Seoses E.V. juubeliaasta palvusega oli Esindajatekoja publiku rõdul rida eestlasi kaasa elamas koosoleku käiku. Ameerika publiku hulgas oli eriti rohkesti noori, kuna kohe pärast palvust oli päevakorras ameerika noortega seotud küsimused.

Kuna dr. Edward G. Latch, kes Esindajatekoja kaplaniks on olnud juba 1966. a. saadik, on eestlastele heatahtlikult abiks olnud, algatas ERKÜ juhatus peasekretär Eduard Vallaste ettepanekul kaplanile tänutäheks eesti Suure Piibli annetamise, milleks saadi nõusolek koostööks ka mõlemalt EELK praostkonnalt USA-s.

Eestlaste vaimuliku kirjanduse monumentaalsele teosele kirjutas Viktor Nigol tiitellehele kunstipäraselt ingliskeelse pühendusteksti,

millele alla kirjutasid ERKÜ esimees Juhan Simonson, esimese praostkonna praost Aleksander Hinno ja Chicago praostkonna praost Rudolf Kiviranna.

Kingituse üleandmiseks sõitsid koos õp. Rudolf Reinaruga Washingtoni ERKÜ esimees Juhan Simonson ja Lakewoodi Pühavaimu koguduse nõukogu liige Aleksander Prima.

Juba kolmapäeva õhtuks pealinna sõitnud delegatsioon võeti neljapäeva hommikul vastu dr. Edward G. Latchi poolt, kellele Suur Piibel tänusõnade saatel üle anti.

Läänemere reostumine mõnevõrra vähenenud

Venelaste ja rootslaste ühine uurimisreis Läänemerel

STOKHOLM (VE) — Läänemerel toimub praegu N. Liidu ja Rootsi teadlaste ühine uurimisseis, mille eesmärgiks on Läänemere saastamise uurimine. Uurimist teostati teaduslikul uurimislaeval „Ernst Krenkel", mis asus teele Klapeidast 33 teadlasega, nende hulgas Läänemere Kalamajanduse Teadusliku Uurimise Instituudi Tallinna osakonna vanemteadur Mart Simm.

Teel Göteborgi peatuti neljas kohas proovide võtmiseks ja vaatluste tegemiseks. Standardsete hüdrometeoroloogiliste ja hüdrokeemiliste tööde kõrval uuriti mere mikrobioloogiat, planktonit ja bentost ning raskemetallide ja teiste saastainete hulka nii organismides kui ka merevees.

Läänemerel peatuti 23 kohas, mere lõunapiirkondades, Saaremaa ja Gotlandi vahel ja Stokholmi läheduses.

Kõige kauem peatuti Bornholmi juures.

Uurimisreisil kogutud materjalide lõplik läbitöötamine võtab veel aega. Reis toimus tüüpilistes bioloogilise talve tingimustes, mil oli madal temperatuur, organismide pidurdunud elutegevus ja muud iseloomulikud jooned. Esialgsete tähelepanekute kohaselt jõuti selgusele, et olukord Läänemere süvikutes on mõnevõrra paranenud.

Uurimisreisi ajal ei leitud veest väävelvesinikku ja pandi tähele hapnikurikaste vete sissevoolu Läänemerre Taani väinade kaudu.

Uurimisreisi vastu tunti Rootsis elavat huvi, kuna loodetakse, et selle abil on võimalik valida efektiivsemaid meetodeid mere saastamise uurimiseks ja ühendada jõupingutusi Läänemere puhtuse eest. Göteborgis olles oli N. Liidu uurijail võimalus tutvuda Rootsi Rahvusliku Mereuurimise Instituudiga ja sealse ülikooli erialaste uurimislaboratooriumidega.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

● Rootsi Helsingborgi Eesti Ühingu juhatus valiti koosseisus: esimees Herman Öödik, abi Ardaleon Prees, sekretär Aksel Vaigur, laekur Egon Peterson ja ametita liige Ülo Ojala. Ühingul on 73 liiget ja 6 auliiget. Helsingborgi miinuseks on, et noored sealt lahkuvad vastavate töökohtade puudumisel.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hinde reedel, 5. mail $6.53

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST oma panusega EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.
M4K 2R6

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD 9,75% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.

PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD!

Hoiuste rekordiline tõus eestlaste pangas Stokholmis

Eesti Laenu-Hoiu Ühisus toetas eesti ajalehti 3000 dollariga

STOKHOLM — Eestlaste hoiustamistegevus Eesti Laenu-Hoiu Ühisuses Stockholms Sparbanki juures oli möödunud aastal tunduvalt elavam kui peapangal endal. Kui eestlaste hoiusummad kasvasid 22 protsenti, siis Stockholms Sparbanki keskmine tõus oli vaid 13 protsenti. See selgus Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse esinduskogu korralisel aastakoosolekul Stockholms Sparbanki ruumes 22. aprillil.

Koosoleku avas esimees Alfred Ventsel märkides, et möödunud aasta on olnud edukas. Eesti hoiused on suurenenud aasta jooksul tervelt 22% võrra. Käesolev aasta on Eesti L.-H. Ühisuse 15. tegevusaasta.

Möödunud aastatele tagasi vaadates on ühisus asutamisel püstitatud eesmärkide suunas tagajärjekindlalt töötanud.

Eestlaste hoiuste koondamisel ja nende tulude rakendamisel meie ühiskonda on tulemused märkimisväärsed.

Tegevuse ülevaate andmisel puudutas Ventsel möödunud aasta üldist majanduslikku tausta. Oodatud konjunktuuri tõus jäi tulemata. Esimest korda peale sõda vähenes Rootsi rahvuslik kogutoodang üle 2% võrra. Kaubavahetus välismaaga lõppes 5-miljardilise (ca 1.25 miljardi dollarilise) puudujäägiga.

Kõrgete toomiskulude tõttu muutusid Rootsi kaubad välisturgudel kalliks ja kaotasid turge. Et seda arengut pidurdada ja suurendada rootsi krooni konkurentsivõimet, alandati rootsi krooni väärtust teiste riikide valuutade vastu kahel korral kokku 16% võrra.

Inflatsiooni ei ole suudetud kusagil pidurdada.

Tarbimiskaupade hinnatõus ulatas Rootsis mullu 13%-le.

Laenusaamise võimalused tavalisele kodanikule on pankadest väga piiratud, mille tulemusena arenes nn. hall rahaturg, kus laenudelt maksti pankade vahendusel 14—16%, eraviisiliselt laenudelt veelgi rohkem.

Hoiusummade tõus on pankades tagasihoidlik. Eesti hoiused tõusid siiski rekordiliselt — tervelt 2,3 miljoni kr. võrra ($590.000.—) Hoiuste areng eesti hoiukontodes näitab, et Eesti L.-H. Ühisuse tegevus on võitnud usalduse ja eestlaste enamik koondub selle ümber. Eesti hoiuste kogusumma ulatas aastavahetusel 12,8 miljoni kroonile (ca 3 mil. dollarile).

Juhatuse käsutuses on olnud möödunud aastal erikuludena 39.900 krooni, millest on jätkuvalt toetatud mitmesuguseid kultuurilisi üritusi.

Ajalehtede tellimispreemiateks on läinud 12.300 krooni (ca $3.000.—).

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

O'Donuhue, Clifford ja Picciminni, vastu linnapea Crombie ja linnanõunikud Fish, Sheppard, White, Howard, Sparrow, Heap, Sewell, Gilbert ja Johnston.

Nii käivad asjad kui Balti riikide suhtes tuleb poliitikutel ja asjameestel näidata avalikult värvi.

*

Islandi poliitikud ja elanikkond on juba aminu hammast ihunud Ühendriikide 3000 mehelisele armeele, kes on paigutatud NATO kaitsejõudude raamides saarele. Praeguste väljavaadete kohaselt tulevad NATO probleemid üksikasjalisele sõelumisele eelolevas juunis Islandil toimuvatel omavalitsuse valimistel ning siis võib juhtuda, et mõned parteid hakkavad avalikult nõudma NATO jõudude lahkumist Islandilt.

Islandi parempoolne peaminister Geir Hallgrimsson ei taha praegusesse olukorda tuua muudatusi ning näeks meeleldi, et ameeriklased jääksid saarele. Kuid selle seisukohaga on vastuolus peaministri enda parteiliikmete enamus, kes alles hiljuti ühe ringküsimuse põhjal kinnitas, et ta ei poolda ameeriklaste jäämist isegi vastava kompensatsiooni maksmisel.

Islandlased väidavad, et ameeriklaste Islandil viibimine tekitab tunde, nagu oleks nende maa okupeeritud. Seega on küsimus rohkem emotsionaalne kui majanduslik või poliitilis-strateegiline. Sealjuures kipuvad islandlased aga kahjuks unustama, et nende saareriik on võimalikus tulevases sõjas strateegiliselt ülima tähtsusega ning niipea kui sõda puhkeb, algab venelaste ja ameeriklaste võidujooks saarele, et kindlustada seal esimesena oma positsioone.

N. Liit on juba aastaid taotlenud poliitiliste manöövritega ja rahva ülesässitamisega sundida ameeriklasi Islandilt lahkuma. Olgu ainult mainitud, et N. Liidu saatkonna pere koosseis väikesel saareriigil on 69 inimest ning Ühendriikide saatkonna koosseisu kuulub ainult 35 inimest. See näitab, et venelased hoiavad Islandi pidevalt oma turmtule orbiidis ja katsuvad oma mõju kohaliku kommunistliku partei abil maksma panna. Ning venelaste suurest huvist Islandi vastu kõnelevad ka vene allveelaevad ja luurelennukite pidevad luuresõidud ja -lennud Islandi ümbruses. Nii kinnitavad vastavad andmed, et vene luurelennukid on 1963. aastast saadik tunginud 1514 korral Islandi õhuruumi.

On ütlematagi selge, et väike Island ennast ohuolukorra puhul iseseisvalt kaitsta ei jõua ja vajab lääneriikide abi. Kuid praegusel rahuperioodil vaadatakse Islandil ülevalt alla saarel viibivatele Ühendriikide sõjajõududele ja katsutakse neist kiiresti lahti saada. Kui see teostuks, siis oleks see järjekordseks suureks tagasilöögiks ameeriklastele ja teistele läänеriikidele ning tekitaks uusi raskusi ja probleeme, mis annaksid värsket tuult Kremli segaduste tekitamise veskile.

AMI

OOTAMATULT LAHKUS MINU ABIKAASA

ARTHUR METS

Sündinud 21. jaanuaril 1908
Surnud 9. mail 1978

Kirstupanek neljap., 11. mail kell 8.30 õ. Kane Funeral Home'is (Sheppard & Yonge allmaajaama peatus)

Leinab kurbuses

Ärasaatmine reedel, 12. mail kell 10 homm. samast.

abikaasa ELFRIEDE

ARMAST EMA

HELENE HANSLEP'a

sündinud 12. oktoobril 1892 Hiiumaal
surnud 4. mail 1978 Tallinnas

leinavad kurbuses

Õnnis kodu meid
ootab ju taevas . . .

ELLEN ja VAIKE

ARMAST LAULUSÕPRA

ARTHUR METS'a

sündinud 21. jaanuaril 1908
surnud 9. mail 1978

mälestavad leinas

NELLY ja VELLO HUBEL lastega
VAIKI ja ROMAN TOI
JUULI ja PAUL KRISTAL
MEIDA ja ALEKS LIIPERE
LEIDA ja OTTO PAJU

Laul oli Sinu elu!

ARMAST MEHEÕDE JA TÄDI

HELENE HANSLEP'a

mälestavad leinas
ERNA
HINGA perekonnaga
ASTOR perekonnaga
PETER abikaasaga
AIME

„Sest ta ootas linna, millel on alused
ja mille ehitaja ning valmistaja on Jumal"
Heebr. 11:10

MEIE HULGAST LAHKUNUD

ARTHUR METS'a

surnud 9. mail 1978 Torontos

mälestavad

E. KASS abikaasaga
V. SIBUL abikaasaga
H. VAMMUS abikaasaga
E. RAUDVEE abikaasaga

Puhka rahus
võõra maa mullas!

ARMAST SUGULAST

HELENE HANSLEP'a

sündinud 12. oktoobril 1892 Hiiumaal
surnud 4. mail 1978 Tallinnas

mälestavad kurbuses

VAINO UUS abikaasaga
EDGAR HANSLEP perekonnaga

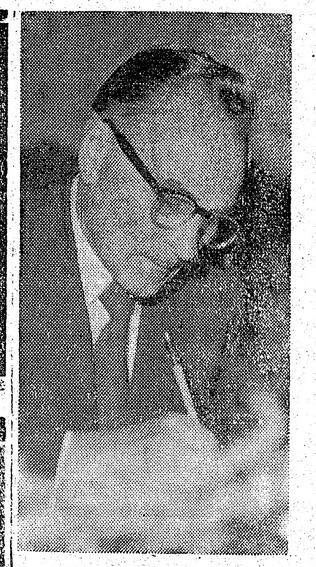

ARTHUR METS

Arthur Mets surnud

Torontos suri 9. mail südameataki tulemusena 70-aastaselt Arthur Mets, kes oli eriti tuntud Torontos tegutsevates eesti koorides energilise ja hea laulumehena. Arthur Mets oli sündinud Saaremaal ja lõpetanud Kuressaare gümnaasiumi. Eestis tegutses ta kooliõpetajana. Torontos oli ta Toronto Eesti Meeskoori ja Toronto Eesti Segakoori liige ning tegutses viimasel ajal Torontos Eesti Pensionäride Klubi koorijuhina.

ARMAST SÕPRA JA KOOLIVENDA

ARTHUR METS'a

surnud 9. mail 1978

mälestavad

KAALEP OTS perekonnaga
OREST TUUS abikaasaga
HERMAN KIRST abikaasaga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ARMAST SÕPRA

AUGUST ROOSIMÄE'd

mälestavad kurbuses

TOIVO TISMAN perekonnaga
HELGA TISMAN

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

LEERIPÄEVALILLEDE ostuks äri avatud pühap., 4. juunil kell 9—11 homm.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

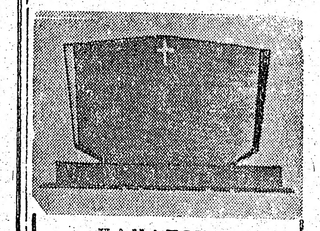

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

LAHKUNUD SÕPRA

ARTHUR METS'a

mälestavad

ALBERT SEPP
VOLDEMAR LEEMET
ÜLO ja MARET SIPSAKA
MARTIN ja TIINA MÄGI

KALLIST TUTTAVAT JA NAABRIT

JULIUS VANASELJA't

leinab

ALFRED EENSALU perega

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

ARTHUR METS'a

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Kaastundes Toigeri ja Lepa skaudiperekondadele ema, vanaema ja vana-vanaema

BERTA JÜRGENSON'i

lahkumise puhul.

Kui üks süda ja
üks hing!

LEMBITU MALEV

KALLIST PEREKONNASÕPRA

BERTA JÜRGENSON'i

surnud 6. mail 1978

mälestavad leinas

A. ELJAS perekonnaga
E. KUUSKNE perekonnaga
H. MERET perekonnaga
R. RANDES abikaasaga

kurbuses

ELLEN ja VAIKE

LEP'a

ad leinas
ERNA
EINGA perekonnaga
ASTOR perekonnaga
PETER abikaasaga
AIME

ARTHUR METS

ur Mets surnud

tos suri 9. mail südame-ulemusena 70-aastaselt Mets, kes oli eriti tuntud s tegutsevates eesti koo-rgilise ja hea laulumehe-ur Mets oli sündinud al ja lõpetanud Kures-mnaasiumi. Eestis tegut-kooliõpetajana. Toronto ronto Eesti Meeskoori ja Eesti Segakoori liige utses viimasel ajal To-Eesti Pensionäride Klubi ina.

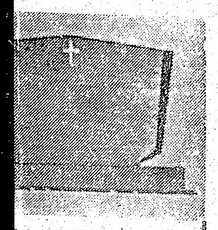

AUAKIVID
Eesti ettevõte
MEMORIALS LTD.
onge St., Toronto 7
isville & Eglintoni
vahel)
147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

SON'i

einas
AS perekonnaga
USKNE perekonnaga
RET perekonnaga
TOES abikaasaga

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST KOOLIVENDA

ARTHUR METS'a

Saaremaa ühisgümnaasiumist

mälestavad kurbuses

ELLA KALD
HELMI VAMMUS
HEINO VAMMUS
LEMBIT KOLK abikaasaga
SAIMA ROOS abikaasaga
KARL MÖLDER abikaasaga
MART JOASAARE abikaasaga
MILLA PORK abikaasaga
EUGENIA ja EVALD WALLASTE

ARMAST SÕPRA

AUGUST ROOSIMÄE'd

mälestavad vaikses leinas

REGINA ja ENDEL JUKK
MARIA LAAS
LEMMY ja HANS PENT
LISANNE ja ARMIN VAHER

LAHKUNUD SÕPRA

AUGUST ROOSIMÄE'd

mälestavad leinas

HELGA SILLA
HILDA LEHOLA
EVI TALVISTE
MAGDA ALEKSIUS
JUHAN KLAAS
ARVO KLAAS abikaasaga
JAKOB AVI abikaasaga
ALEKSANDER LINNAMÄE perekonnaga

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

KAASMAALASED!

Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

Kaks Eesti Rahvuskomitee juhatusliiget abiellusid

Rockvilles Marylandis asuvas läti ev. luteri kirikus laulatati õp. Rudolf Troosti poolt 15. aprillil mag. Maria Pedak (korp! Indla) ja mag. Mäido Kari (kopr! Fraternitas Estica). Kiriklikule talitusele järgnes pulmapidu Läti Majas, millest osa võtsid peale noorpaari sugulaste ja lähemate sõprade mitmete organisatsioonide juhtivad tegelased.

Sobivaks KINGIKS igale noorele kooli lõpetamise ja leeri puhul on

kirjutusmasin

Olympia

TEIE
YORK BUSINESS MACHINES
286 Eglinton Ave. West
Toronto. Tel. 481-5673

EKN valimised

Teadaanne Kanada eestlastele

I

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (EKN) X koosseisu valimised peetakse ajavahemikul 3. juunist kuni 12. juunini 1978. a., viimane päev kaasa arvatud. Valimised toimuvad valijaile kättesaadetavais juhiseis ettenähtud korras.

II

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas X koosseisu kandidaatideks on üles seatud ja Valimiste Peakomitee otsusega 2. maist 1978. a. kinnitatud järgmised isikud:

			Sünniaasta
1.	Aljas, Peep	Mississauga, Ont.	1941
2.	Altosaar, Erik	Aurora, Ont.	1945
3.	Amolins, Roland E.	Kingston, Ont.	1952
4.	Ehvert, Sven	Toronto, Ont.	1929
5.	Epner, Mati	Toronto, Ont.	1943
6.	Heinsoo, Edgar	Montreal, Que.	1913
7.	Helde, Leida	Laprairie, Que.	1934
8.	Herma, Julie	Toronto, Ont.	1910
9.	Jurs, August	Brantford, Ont.	1915
10.	Jõgi, Kalju	Toronto, Ont.	1927
11.	Järvalt, Johannes	Toronto, Ont.	1952
12.	Jürima, Ülo	Toronto, Ont.	1922
13.	Kahar, Jüri	Borden, Ont.	1940
14.	Kahro, Leonhard	London, Ont.	1903
15.	Kala, August	Toronto, Ont.	1905
16.	Kaldma, Väino	Sault Ste. Marie, Ont.	1923
17.	Kerson, Stella	Toronto, Ont.	1920
18.	Kittask, Avo	Toronto, Ont.	1944
19.	Kivik, Jaak	Toronto, Ont.	1952
20.	Koobas, Leo	Mississauga, Ont.	1917
21.	Kängsepp, Alex	Toronto, Ont.	1925
22.	Laaneots, Heino	Montreal, Que.	1928
23.	Laurimaa, Ivar	Hamilton, Ont.	1930
24.	Leivat, Laas	Toronto, Ont.	1941
25.	Lepnurm, Enno	Vancouver, B.C.	1923
26.	Lindaja, Endel	Hamilton, Ont.	1925
27.	Lupp, Hans	Toronto, Ont.	1921
28.	Läte, Anne	Toronto, Ont.	1943
29.	Madisso, Voldemar	Pickering, Ont.	1920
30.	Moks, Raffi	Toronto, Ont.	1925
31.	Musta, Maido	Toronto, Ont.	1939
32.	Möldre, Peeter	Montreal, Que.	1910
33.	Nippak, A. Ivar	Toronto, Ont.	1937
34.	Nõmmik, Tõnis	Toronto, Ont.	1933
35.	Pahapill, Johannes	Toronto, Ont.	1929
36.	Pent, Walter H.	Ottawa, Ont.	1920
37.	Petersoo, Udo	Mississauga, Ont.	1934
38.	Piiroja, Rein	Toronto, Ont.	1928
39.	Piirvee, Raimund	Ottawa, Ont.	1923
40.	Pikkov, Lia	Toronto, Ont.	1927
41.	Puhvel, Martin	Montreal, Que.	1933
42.	Pärn, Arnold	Vancouver, B.C.	1925
43.	Saks, Ants	Toronto, Ont.	1934
44.	Salumets, Aksel	Toronto, Ont.	1920
45.	Salurand, Enn	Toronto, Ont.	1903
46.	Tae, Margus	Toronto, Ont.	1934
47.	Tamm, Alfred	Toronto, Ont.	1923
48.	Taul, Eneri	Toronto, Ont.	1942
49.	Teder, Harald	Mississauga, Ont.	1910
50.	Tigane, Endel	Toronto, Ont.	1921
51.	Toomes, Inga	Toronto, Ont.	1932
52.	Tori, Kalju	Toronto, Ont.	1924
53.	Tõsine, Tõnu	Toronto, Ont.	1950

Ülesseatud kandidaatide hulgast võib hääletada kuni 45 kandidaadile. Vastavalt saadud häälte arvule Valimiste Peakomitee teeb kindlaks, kes kandidaatidest osutub valituks EKN liikmeks ja kes jääb liikme kandidaadiks.

III

Proteste või kaebusi valimistel ilmnenud oluliste puuduste ja vigade kohta võib esitada Valimiste Peakomiteele kolme päeva jooksul vastava olukorra ilmsiks tulekust. Protest peab olema Valimiste Peakomitee käes mitte hiljem kui 7 päeva pärast valimistagajärgede väljakuulutamist. Peakomitee otsus neis küsimusis on lõplik.

IV

Valimismaterjalid (valimissedel koos nimelise tunnistusega ja tagastamisümbrik) saadetakse kõigile valijate nimekirja võetud isikuile hiljemalt 3. juuniks 1978. a.

Valimistel omab hääleõiguse iga Kanadas elunev eestlane, kes 12. juuniks 1978 on saanud 18 aastat vanaks ja kes on võetud Valimiste Peakomitee juures peetavasse valijate nimekirja.

Igal hääleõiguslikul eestlasel on õigus kontrollida enda võtmist valijate nimekirja ja nõuda selle täiendamist kuni valimiste eelviimase päevani. Selleks tuleb pöörduda Valimiste Peakomitee poole kas kirjateel (aadressil: c/o Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6), otseselt või telefoniteel (tel. 465-2219).

Soovitav on hääletada kohe pärast valimismaterjali kättesaamist. Valimiste viimane tähtpäev on 12. juuni 1978. a., kusjuures arvestatakse hiljemalt 13. juuni 1978. a. postitempleid kandvaid tagastamisümbrikke.

Torontos, 2. mail 1978.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
VALIMISTE PEAKOMITEE.

FINN TASTE BAKERY

7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)

TELEFON 225-0824

Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.

Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

MEIE ÄRI SUVISED LAHTIOLEKU AJAD ALATES 16. maist:

esmaspäeviti suletud.
teisipäeval ja kolmapäeval 8—6,
neljapäeval 8—7, reedel 8—8,
laupäeval 8—2.

Äri avatud neljapäeviti kella 7-ni ja reedeti kella 8-ni õhtul, et võimaldada suvilasse sõitjaile sisseostude tegemist.

Tellige meie suitsusinki ja -kalkunit suvilasse kaasa võtmiseks ja pidulaudadele.

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO M4G 3V5 TELEFON 425-0450

Universal Health Products

1546 QUEEN WEST, TORONTO, ONT. M6R 1A6 — Tel. 535-2778

EESTI NATURAALRAVIMITE, TAIMEROHTUDE ja TERVISTOIDUAINETE ÄRI

Müügil EUROOPA KOSMEETILISED vahendid
Samas FOTOAPARAADID, FILMID ja FOTOTÖÖDE vahendamine
Tellimised ka tel. teel ja postiga — nõudke hinnakirju!
KUULUTUSE ETTENÄITAMISEL 5% HINNAALANDUST!
Miinimum $15.— ostu juures tasuta WINTARIO loterii pilet

LEE FURS võtab suveks karusnahkesemeid külmutusruumi hoiule

Tasuta toomine ja viimine

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Canada M4S 2N4
Telefon 483-6851

Omanik L. LEE

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

FINNISH DELICATESSEN

(Endine Parkway äri)

461 Queen St. W. — Tel. 363-7676

5 ust läänepool Spadina Ave.

TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4

Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

H. KIVI TRAVEL Lic. 1064361

EESTI MAJAS, 958 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. kontoris 466-4813, kodus 759-3588

Korraldame kõiki reisidega seoses olevaid küsimusi, kaasaarvatud välispassid ja viisad.

Teatame, et

hambaarst dr. Piret Truuvert

on alustanud praktiseerimist üldhambaravi alal koostöös DR. MARET TRUUVERTI, lastehambaravi spetsialistiga,

2146 Bloor Street West, Toronto, tel. 766-1391.

Vastuvõtt kokkuleppel.

Jahi ja Kalameeste Seltsi teateid

Seltsi kevadine laskevõistlus korraldatakse 1978. a. esiküti tiitlile, rändkarikale ja seltsi juhatuse poolt väljapandud auhindadele laupäeval, 27. mail, algusega kell 10 hommikul Läti Jahiklubi „Berzaine" laskerajal. Palume kõikide laskehuviliste osavõttu. Vajaduse korral palume helistada seltsi sekretärile E. Saar'ele tel. 425-9978.

Seltsi 1978. a. kevadine havipüügi võistlus korraldatakse laupäeval, 3. juunil Simcoe järve Cooks Bayl. Võistluseks koguneda kell 7.30 hommikul Milleri paadisadama parkimise platsil. Võistluse algus kell 8.00 e.l. Võistlus toimub rändkarikale ja seltsi poolt väljapandud auhindadele. Lähemat informatsiooni võistluse korra kohta antakse kogunemise kohal. Peale võistluse lõppu palutakse koguneda E. Harilaid'i suvila maaalale.

T.E.Ö.J.S. JUHATUS

AABS'i konverents Toronto ülikoolis

„Vaba Eestlase" 2. mai ja 9. mai numbrites on „Sündmuste kalendris" juhtunud eksitav viga, kuna seal on märgitud, et AABS'i konverents toimub Tartu ülikoolis. Tartu ülikooli asemel peab loomulikult õieti olema Toronto ülikoolis.

SPORT

Noorte-Aasta laskevõistlused Torontos

Tähistamaks EV 60. aastapäeva ja Noorte-Aastat, Toronto Püssi- ja Püstoliklubi korraldas 28., 29. ja 30. apr. Eesti Maja laskerajal ulatusliku laskevõistluse kal. 22 vaba-, standard- ja spordipüssist, kal. 22 vaba- ja standard püstolist laskmises. Need laskevõistlused loeti suviste meistrivõistluste asendajaiks.

Laskevõistluste lõpul aupeakonsul Ilmar Heinsoo tervitas laskureid ja andis üle paremate laskuritele ettenähtud auhinnad, kapt. August Nõmmik jutustus laskuritele eesti laskespordi arengust ja neid tervitasid — skautliku nooruse nimel, skm Silver Kask, Kanada Eesti võitlejate Ühingute Liidu nimel esimees Kalju Tori. Laskevõistlusest võttis osa 55 laskurit, valdavas enamikus noored.

Võistlused läksid hästi korda ja eriti head olid tagajärjed 7 kuni 12 a. vanuste klassis, kus 100-st võimalikust silmast saavutati ühe hundu poolt 97 silma.

Paremateks laskuriteks osutusid:

A klassis (üle 20 a. vanad): 1) Ilmar Sambla.

B klassis (alla 20 a. edasijõudnud): 1) Elmar Oiling, 2) Matti Holland.

C klassis (üle 18 a. klassitud): 1) Johannes Kirsipuu, 2) Kustas Liivamägi, 3) Jakob Vares ja Linda Vardjas — parim laskur tütarlaste seas.

D klassis (12 kuni 18 a. poisid, tütarlapsed, vanus piiramata): 1) Riki Tae, 2) Silvi Terts, 3) Sven Reitav, 4) Robbi Saarna.

E klassis (hundud 7 kuni 12 a.): 1) Peeter Poolsaar, 2) Raimu Karhunen, 3) Alrek Meipoom, 4) Karl Konze.

Standard- ja vabapüstolist laskmises tuli esikohale A. Tinits.

Pärast auhindade väljaandmist tänas, Püssi ja Püstoliklubi nimel, üldkorraldaja klubi esimees Voldemar Kana kõiki, kes laskevõistluse heale korraminekule kaasa aitasid, vahekohtunikena tagajärgi hindasid, laskuritele tervitusi tõid ja auhindade väljaandjat.

PÜSSI- JA PÜSTOLIKLUBI JUHATUS

Spordimärkmikust

San Joses peetud kergejõustiku võistlustel heitis kettaheite maailmarekordimees Mac Wilkins tänavuseks parimaks tagajärjeks 70.49. Tulemus on ainult 38 sentimeetrit vähem tema nimel olevast maailmarekordist, mille ta tegi täpselt kahe aasta eest samas peetud võistlusel. Samal võistlusel jooksis Clancy Edwards 100 m ajaga 10,18 ja 200 m 20,03. Phil Olsen heitis oda 81.79.

Phil Olsen mainis, et ta on jälle tippvormis ja tahab eeloleval suvel heita odaviskes uue maailmarekordi. Praegune maailmarekord on ungarlase Miklos Nemethi nimel tagajärjega 94.58. Fresnos peetud võistlusel viskas P. Olsen juba 85.54. Samal võistlusel heitis Scott Neilson vasarat 71.72, tema endine parim tulemus oli möödunud aastal 69.84. Samal võistlusel maailma viies parim kettaheitja Ken Stadel heitis 66.06 ja Richard Greybehl jooksis 400 m tõkkeid 49.84.

Spordiuudiseid kodumaalt

Eesti ujuja Kaire Indrikson, kes võttis osa hiljuti Torontos peetud ujumisvõistlusest, võttis osa ka Austinis peetud Ameerika Ühendriikide ja N. Liidu vahelisest ujumismaavõistlusest. Kuigi ta 100 m seliliujumises jäi võistlusel 5. kohale, oli tagajärg siiski Eesti tipptulemuseks lühikesel 25 m rajal — 1.04,89.

*

Rahvusvahelisel jooksuvõistlusel Alma-Atas selgus 12 km murdmaameister. Esialgul oli juhtijaks Enn Sellik, kes pidi maksapiste tõttu tugevast lõppspurdist loobuma ja jäi seitsmendaks. Juunioride 3000 m valgalane Sergei Tshepurko oli parimana kuues, kuid Eesti noormehed meeskonnavõistlusel võitsid karika.

*

Mujal Euroopas on kevad käes ja lumi sulanud, sellepärast korraldati N. Liidu ametiühingusportlaste viimane murdmasuusatamise võistlus polaarjoone taga Apatitõs. Meeste 30 km suusatamises saavutasid kaksikvõidu Eesti võistlejad Uno Leist ja Valdar Krünberg.

*

Suhkumis toimusid laskevõistlused. Metssealaskmises, kus olid võistlemas Müncheni olümpiamängude võitja Aleksander Gazov tuli esikohale tartlane Matti Jõgi. Tema tulemuseks oli 582 silma. Samasugune tulemus oli ka A. Gazovil, kuid lisalaskmises oli M. Jõgi kahe silma võrra parem. Väikepüssi lamadesharjutuses (60 laskuga) püstitas tallinlane Rein Horn 598 silmaga uue Eesti rekordi. Parima tulemuse 600 silma 600 võimalikust saavutas võitja Aleksander Kurilov Poltaavast.

*

N. Liidu jahilaskurite karikavõistlustel Kiievis oli juunioridest parim 17-aastane paidelane Ülo Mets, kes tabas 150 märgist 146.

RISTSÕNA NR. 963

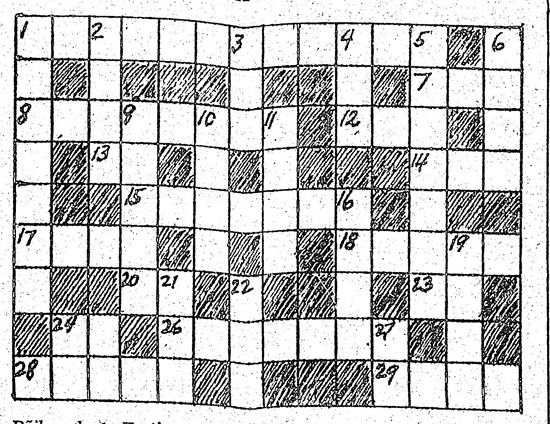

Põikread: 1. Eesti suurmehi — eesnimi ja nimi, 7. Majanduslik ettevõte, 8. Riigivorm, 12. Inglise tiitel, 13. Isiklik asesõna saksa keeles, 14. Suur madu, 15. Osa tervest, 17. Lind, 18. Hurtsik, 20. Noot, 23. Mehenime lühend, 24. Noot, 26. Kuju Kanada ajaloos, 28. Untsantsakas, 29. Palk.

Püstread: 1. Saareriik Ameerikas, 2. Talent, 3. Nõnda, 4. Hädasignaal, 5. Närtsima, 6. Eksitus, 9. Numbrid, 10. Kanada poliitikategelane, minister Diefenbakeri valitsuses, 11. Kitsas, 16. Endisaegne raskusmõõt, 19. Kaunis, 21. Eesti maalikunstnik, 22. Eostaim, 24. Minu, 27. Sidesõna.

RISTSÕNA NR. 962 LAHENDUS

Põikread: 1. Peeker, 5. Palitu, 9. Osalema, 10. Roth, 11. Emak, 13. Aval, 15. Sari, 17. Man, 18. Almus, 21. Ret, 22. Aster, 23. Urmas, 24. Eeter, 25. Aktus, 27. Nõder, 30. Vai, 31. Tasku, 34. Eee, 35. Asti, 37. Otsi, 38. Oven, 40. Mars, 42. Alumine, 43. Iherus, 44. Neljas.

Püstread: 1. Panama, 2. Kool, 3. Est, 4. Rahel, 5. Peedu, 6. Amm, 7. Laas, 8. Uulits, 10. Rant, 12. Karm, 14. Vasikas, 16. Reamees, 18. Arest, 19. Mõtus, 20. Surnu, 25. Avarii, 26. Tito, 28. Dets, 29. Reisis, 32. Ainus, 33. Kamin, 36. Ivar, 37. Orel, 39. Elu.

CAPEX '78 — filatelistlik suurnäitus

9.—18. juunini toimub Torontos Canadian National Exhibition Automotive Building suures ruumis 50 miljoni dollari väärtusega filatelistlik näitus CAPEX '78. Selle näitusega tähistab Kanada oma liikmeks astumist Universal Postal Unioni, millest möödub tänavu 100 aastat.

Sellele pannakse rahvusvaheliselt nii suurt tähelepanu, et kaheksa välisriiki annavad välja sellekohased eri-postmargid. Nendeks on Kuuba, Guernsey, Ungari, Mani saar, Jersey, Filipiinia, Ameerika Ühendriigid ja Lääne-Samoa. Ka Kanada postivalitsus annab välja neli postmarki *Canadian International Philatelic Exhibition* tähistamiseks. Esimene 12-endiline anti välja juba jaanuaris, mis kujutas kunagist kuninganna Victoria 12-endilist postmarkide paari. Teised kolm postmarki, väärtusega 14, 30 ja 1.25 ilmuvad 10. juunil. Esimest korda Kanada postiajaloos antakse neist neljast koosnev suveniirpoogen. Lisaks on Kanada Post valmistanud erimotiivilised postitemplid iga päeva jaoks, mida just sel päeval postitatud kirjadel kasutatakse. Nii on esimene päev Kanada posti päev, järgmine perekonna ja noorte päev, kolmas postiajaloo ja ühingute päev, neljas Universal Postal Union ja Postal Administration päev, Tshehhi-Kanada koostöö päev, siis ameeriklaste päev, internatsionaalne päev, CAPEX-päev ja filatelistliku kirjanduse päev. Näitus on avatud igal päeval kell 10 homm. kuni 6 p.l., väljaarvatud neljapäeval, mil on avatud kl. 9-ni ja pühapäev, mil avatakse kell 12.

Näitusel on välja pandud üle 28.000 postmargi, mille koguväärtus ületab 50 miljonit dollarit.

RAAMATUID

müügil — Hind — Saatekulu

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — **Liivaklass**	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — **Vastuvett**	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — **Reekviem**	3.50	35
H. Michelson — **Skautlikul teel**	3.—	35
H. Michelson — **Noorsootöö radadel**	4.30	35
H. Michelson — **Eesti radadelt**	9.—	35
Eduard Krants — **Lumeliitlased** (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — **Mis need sipelgad** (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — **Mõttelend — Pilte ja peegeldusi**	5.—	25
Karin Saarsen — **Lohengrini lal kumine**	4.50	15
Herbert Salu — **Utoopia ja futuroloogia**	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — **Kadunud kodud — mälestused**	4.—	25
A. Kubja — **Mälestusi kodusaarelt**	2.—	20
A. Kubja — **Palukesed**	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — **Soomepoisid** 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — **Alamuse Andros** — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — **Atlandi aknal**	2.10	40
L. Lumiste — **Killad külas**	5.30	40
A. Vomm — **Ristsõnad I**	2.50	20
A. Vomm — **Ristsõnad II**	2.25	20
A. Vomm — **Ristsõnad III**	2.25	20
A. Vomm — **Ristsõnad IV**	2.25	20
Ants Vomm — **Minu hing** (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — **Surnud laevad ja elavad mälestused**	1.50	15
K. Eerme — **Päevata päevad ja ööta ööd II**	4.—	40
S. Ekbaum — **Ajatar** (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — **Jumalaga, Kars ja Erzurum**	4.—	30
J. Pitka — **Rajusõlmed**	8.80	40
A. Käbin — **Vaim ja muld**	5.—	40
Urve Karuks — **Kodakondur** (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — **Koputused eneses** (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — **Tunnete purdel** (luuletuskogu)	2.75	25

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

HEINO JÕE MATKAKIRI
KOLMEST ELEMENDIST

7.

Noored kadusid Kotkajärvel

See pealkiri ei ole nali. Asi seisab ainult suuruse vahekordades. Kui me inimestele teeksime 100-kordse vähenduse või suurendaksime huulheina 100 korda, siis vastaks pealkiri täpselt tõele. See on fakt — Kotkajärvel kasvab lihasööja taim!

Omal ajal ujusid Orujärvel suured ajupuu palgid, nagu hiigel-krokodillid purjetasid tuulega ühest järve otsast teise. Palkidel kasvasid väikesed rohelised taimed, roosakas-punaka varjundiga. Lusikakujulised kuni paari-tollised lehed moodustavad kodariku, südamikust tõuseb õievars. Lehed on kaetud karvakestega ja iga karva otsas on tilgake päikeses säravat (kleepuvat) vedelikku. Sellest on tulnud ka taime ingliskeelne nimi.

Nüüd on palgid välja veetud ja saelaudadeks lõigatud. Huulheinad kasvavad aga endiselt nüsketel kaljunõlvadel sambla sees ja on iga hetk valmis sulle pakkuma huvitavat vaatemängu.

Anna laks järgmisele sääsele, kes su käele lendab ja aseta siis sääse laip huulheina lehele (normaalsel juhul kleepub ettevaatamatu sääsk ise „kastetilgakeste" külge). 10—30 sekundit hiljem hakkavad karvakesed liikuma ja suruvad sääse vastu lehe pinda. Kastetilgad ja lehe pind sisaldavad valkaineid lagundavaid fermente ja sääsk muutub lämmastikuks — taime toiduks. „Seedimise" kestvus oleneb putuka suurusest, ilmastikust ja kindlasti ka taime söögi-isust. Karvakesed sirguvad uuesti järgmise ohvri haaramiseks, tuul või vihm pühivad sääse riismed huulheina lehelt.

Ei ole juhtunud botaanilisest kirjandusest leidma lähemaid andmeid lihasööjate taimede vanuse kohta — s.t. millal nad ilmusid maakera taimestikku. Kas nad esinesid juba 300 miljonit aastat tagasi, kui lämm-niiskes kliimas vohasid hiigelsõnajalad ja osjad, millest nüüd on saanud kivisüsi? Suured putukad ja kiilid olid siis juba olemas. Kas oli ka 10 korda suurem huulhein?

Muidugi — see on ainult fantastiline spekulatsioon. Asi polnud ohtlik, kuna meid — inimesi — siis veel ei olnud. Isegi meie tolleaegne esivanem ei õigustanud oletama, et temast kord areneb inim-olend, kes istub ja loeb ajalehte. Ja kelle aknalaual lillepotis kasvab tilluke huulhein ning püüab tuppa sattunud kihulasi.

Looduses liikudes oleme aga küllalt pimedad, et trampida samblasel kaljunõlval üle huulheinte. Küllalt kurdid, et mitte kuulda kiskja taime söödaks langenud putukate ahastavat pirinat. Traagiline on olla väike!

ÜMARALEHINE HUULHEIN — ROUND LEAF SUNDEW — DROSERA ROTUNDIFÓLIA

Huulheinade perekonda kuuluv õistaim, mille 100-st liigist enamus kasvab Austraalias. Esineb ka Ameerikas, Aasias ja Euroopas (Eestis 3 liiki). Kasvab rabas ja samblas niiskel happelisel maal. N.n. lihasööja taim nõrga juurekavaga, mille ülesandeks on ainult niiskuse saamine ja taime kinnitamine maapinnale.

Paljuneb seemnetega tuule abil. Õitseb alles kolmandal aastal. Eesti nime saanud kasutamisest — karjased pannud taime lehti külmast ohatanud huultele. Veel kasutatud välispidiselt koeranaelte ja vistrike ravimiseks, sissevõetav preparaat „Droseriin" läkaköha ja bronhiidi ravimiseks. Huulheina lehed on rikkamad C-vitamiinist kui ühelgi teisel teadaoleval taimel.

Toit: sääsed ja kihulased, kes ei suuda kleepnõre tilkade küljest lahti rabeleda. Populaarne taim amatöörbotaanikutele herbaariumi ja katsete jaoks. Kasvab potis aknalaual.

Vesiehituste projektid ja kumb on proff, kumb amatöör?

Kotkajärve 360 aakrit lõikavad kolme järve: Kotkajärve, Orujärve ja Koprajärve. Kõikide nende veerezhiimid, (üleujutused, paisutamine, madalseisud) kuulusid enne meie tulekut ühe perekonna kontrolli alla. See oli perekond Castor.

Vee-tasemelt kõrgeim — Koprajärv voolab piki kaljudesse uuristatud sängi Kotkajärve. Väljavoolu-koht on miniatüürne Gibraltar, kaks kaljut nagu väravapostid. Nende kahe kaljusambla vahele on ehitatud peaaegu 10 jala kõrgune kopratamm, millest järv sai nime. Tamm on ehitatud nii oskuslikult, et ükski veesurv maailmas ei suudaks seda murda. Oja Koprajärvest Kotkajärve — Sääse-oja — on mitme tammiga paisutatud järvekesteks. Piiber ehk kobras (Castor canadensis) kontrollib praegugi täielikult Koprajärve ja seal asub nende perekonna elamu. Kotkajärvelt ja Orujärvelt on eestlased piibri aastate kestel välja „nööki-nud". Nad on pidanud lahkuma oma põliskodust ja oma elamist mujal ning teisiti korraldama.

Kui piibrid lahkusid o m a Kotkajärve ilusamast osast, kus nüüd toimub m e i e Kotkajärve peamine veesport, siis nad alustasid uue suure projektiga järve loodesopis. Seal on praegugi suhteliselt vaikne. Nad ehitasid peaaegu terve kilomeetri tammi täiesti metsa sisse — aina vaata ja imesta seda kilplase tööd! Kui aga projekt kuival maal oli lõpetatud, siis suleti paari päevaga Kotkajärvest Clearwaterisse voolav oja. Vesi tõusis Kotkajärves umbes poolteist jalga ja ujutas üle metsa, mis oli jäänud järve ja tammi vahele. Kuivale ehitatud tammi kõrgus oli täpselt arvestatud, nagu oleksid maamõõtjad teodoliidiga loodimas käinud. Vee tõstmine oli hädavajalik, et järve madalamas osas saavutada uue kodu ehitamiseks vajalikku sügavust, mis talvel põhjani ei külmuks.

Orujärve vallutamine oli kõige julmem, sest sinna hakkasid sissetunginud inim-loomad omale pesi ehitama. Inim-asukad arvasid, et järve lääne-sopist Divine Lake poole voolava oja tamm põhjustab järve soostumist. Koprad langetasid ilusaid valge-tüvelisi kaskesid eestlaste kruntidelt, mida need tahtsid säilitada kodumaa mälestuseks. Nii algas pidev lahing eestlaste ja kobraste vahel.

Eestlased lõhkusid kopratammi ja koprad ehitasid. Mina olin tegelikult neutraalne selles sõjas. Käisin ainult Sisaski majakalju all luuramas, kuidas koprad oma kodu kaitsesid. Tammi parandamine ja selle vaatlemine toimus loojaku ja päikesetõusu vahel. See ajajärk oli omakorda suureks tõuparanduseks Orujärve sääskedele, keda nüüd võib peaaegu sääse-aadliks pidada. Sellest ajast voolab nende ja nende järglaste soontes ohtrasti minu õilsat viru verd, seda mis ei värise.

Igatahes — Castor canadensis taganes Homo sapiens estoniensise eest. Orujärv aga ei „tööta" ilma paisuta. Nüüd kontrollib veeseisu kividest, roigastest, mullast ja mätastest tehis-tamm, millest on läbi pandud kaks metallist ülevoolutoru. Kümmekond meest ehitas kaks päeva. Need on aga arvatavasti piibri-lapsed, kes nüüd käivad eestlasi kiusamas ja topivad aeg-ajalt ülevoolu-torud nii tihedasti kinni, et tegemist on nende avamisega.

PIIBER, KOBRAS — BEAVER — CASTOR CANADENSIS

Närijate perekonda kuuluv endine karusnaha-, nüüdne looduskaitseloom. Kuni 1 meetri pikkune, saba 40x12 cm — kaetud nahkjate soomustega. 5 varvast, mille vahel ujulestad. Nahk tiheda ja vastupidava pruuni karvaga, aluskarv väga pehme. Kaalub kuni 30 kg.

Poolveelise eluviisiga, ehitab pesad vette või vee äärde ja kontrollib vett paisutades pesa veealuseid sissekäike. Taimetoitlane, kogub talveks pesa lähedale vee alla puude oksi toiduvaruks. Täiskasvanu sööb ca 3 näela haava koort päevas.

Paarid elavad koos kogu elu, paaritab varakevadel, kandeaeg 3 kuud, sünnitab 2—8 noort, kes imevad 6 nädalat, kuid alustavad kõva toiduga juba pärast nelja nädalat. Kuni sugukupsuseni 3-aastaselt elab perekonnas, kui ruumipuudus pesas varem lahkuma ei sunni. Elab kogu Põhja-Ameerikas, kus elutingimused sobivad.

Eestis hävitati röövpüügiga 19. sajandil ja taastati Venest toodud isenditega 1957. Liha on söödav.

(Järgneb)

N. Liit üritab . . .

(Algus lk. 2)

kombel soetanud endile hea hulga siiraid sõpru, mõlemad pikaajalised rahvusvahelised sekretärid kaasa arvatud, Hermon Ould, kellega tihedat sidet pidas A. Oras ja Dävid Carver, kes lähedaselt suhtles Eesti saadiku A. Tormaga.

Esile tuleks tõsta kirjanduslikke lühiloenguid kongressidel, milliseid on olnud A. Adsonilt, Al. Aspelilt, H. Jäneselt, A. Rannitilt, E. V. Saksalt ja A. Tormalt. Samuti on jagatud välja kirjanduslikke esseid ja teatmematerjale: Frankfurdis (Oslos), Londonis — A. Rannitilt (essee: „Literatuur teaduse ajastul", broshüür kirjanduse kohta Nõukogude poolt okupeeritud Balti riikides, essee H. Talvikust); 1975. a. Viinis — A. Orase essee M. Underist. Eeloleval kongressil Stokholmis tuleb jagamisele Eesti PEN-Klubi kuldjuubeli voldik, silmahakkav oma maitsekas kavanduses, M. Underi, kui Rahvusvahelise PEN-i ainsa elusoleva auliikme pildi ja poeeemiga „Aruand" (eesti keeles, ingliskeelse proosatõlkega A. Rannitilt).

Viiskümmend aastat on küps iga — ent kirjandusliku eksistentsi suhtes see vaevalt tähendab õhtusse kaldumist. Sestap jääb loota, et meilgi jätkub jõudu kirjanduslikult kesta, enneköike, et kasvab neid — vastakaile olukordadele vaatamata, — kel himu eestikeelse vaba trükisõna eest võidelda ja mis veelgi tähtsam — et sigineb juurde noori, kel himu eesti keeles kirjutada.

Kirjandus on see, mis kannab rahva jätkuvust — ka siis kui seda rahvast enam ep olegi — ja mitte vastupidi.

ASTA WILLMANN

„Salapäraselt surnud"

Dissidendi Sven Kreegi traagiline saatus Eestis

Eestist lähtunud saabusid mõne aja eest andmed, et Pärnu teatri asjaajaja Sven Kreek on „salapärastel asjaoludel" surma saanud Nõukogude vanglas, kuhu ta oli paigutatud teisitimõtlejana. On põhjust arvata, et surma põhjustas KGB, mispärast asja vastu huvi tunneb Amnesty International, kellele tema kohta on üksikasjalisi andmeid vahendanud Eesti Rahvuskomitee USA-s ja Eesti Ohvitseride Keskkogu.

Pärnu teatri asjaajaja direktori ja ka luuletajana tuntud Sven Kreegi traagiline lugu algas juba kommunistide esimese okupatsiooni ajal, kui ta 10-aastase poisikesena koos vanematega tegi tutvust nõukogude vanglaga. Tema isa Karl-Verner Kreek oli teenistuses Saaremaal, Kihelkonna alevis postiasutises kui telefonivõrgu 1. järgu mehaanik.

1. juuli ööl 1941 arreteeriti Karl-Verner Kreek koos naise Airi ja poja Sveniga ja viidi Tallinna, kus Karl-Verner Kreek paigutati keskvanglasse, naine pojaga aga Harku vanglasse.

Saksa vägede saabumise tõttu vabanes Airi Kreek koos poja Sveniga Harkust, kuid perekonnapea jäi kadunuks.

Eestisse jäänud Sven Kreek läks 1973 pärima isa saatuse kohta: mis temaga on sündinud ja mille pärast?

Pojale vastati, et Karl-Verner Kreegi kohta on teada surmaaeg, nimelt 1956.

Kas hukatud või surnud, kuhu maeti laip ja mille eest inimene arreteeriti ja vangistuses hoiti, selle kohta ei saadud selget vastust. Ametiasutustes võeti õigeks, et Karl-Verner Kreegi siiü kohta ei ole tõendeid, aga et on olnud „Stalini aeg" ja nüüd ei saa enam midagi parata . . .

Meheks kasvanud ja teatrialal karjääri teinud Sven Kreek aga oli nõukogude asutuste silmis märgitud mees selletõttu, et ta julges nõuda informatsiooni isa saatuse kohta ja asjaolude kohta, mispärast Karl-Verner Kreek arreteeriti ja surma saadeti.

Kui siis 1975 selgus, et on levitatud nõukogude asutiste tegevust arvustavaid lendlehti, siis langes kohe kahtlus ka Sven Kreegile kui asjaosalisele, seda enam, et ka nõukogude võimumeeste teades temal oligi isa pärast põhjust olla rezhiimi arvustaval seisukohal.

Jõulu eel 1975 ilmusid KGB ametnikud öösel Sven Kreegi korterisse Pärnus, arreteerisid teatritegelase ja viisid tema Tallinna ülekuulamisele.

Tallinna keskvanglas hoiti teda üksikkongis ja teda peksti ja piinati KGB-meeste poolt ülekuulamisel, et ta üles annaks kaaslased lendlehtede valmistamise ning levitamise konspiratsioonis. 1976 augustikuus sai ema Airi Kreek pojalt sedelikese tekstiga: „Kallis mammi, mina ei ole teinud, teised tegid, kannatan teiste süü läbi."

Airi Kreek sai teateid, et tema poeg tapeti KGB meeste poolt 8. augustil 1976 ja et ta ei ole reetnud teisi, keda ta teadis olevat lendlehtede levitajad..

Sven Kreegi loos on tema emal, kes praegu asub USA-s, pojalt omapärase dokumendiga järgmine kiri:

„. . . Mul on aga suur ja tungiv palve, et Sa saadaskid ühe paki alljärgneval aadressil ja niisuguse isiku nimele. Kallis mammi, mul on väga piinlik Sulle nii palju tüli teha, kuid usu, et see on mulle väga tähtis. Pikemalt saan kirjutada järgmises kirjas, kui see inimene on paki kätte saanud. Siis saan Sulle kirjutada kõigest üksikasjalikult ja täpselt, mis minuga juhtus ja kelle pärast. Inimene, kelle nimele ma palun Sul saata see pakk, on mulle väga palju head teinud ja teeb veelgi. Aadress ja isik on järgmine: Tallinna, Oja tänav maja nr. 21, korter 7, Ain Uudel.

Palun saata hea villane õhtuülikonna riie (tumesinine või tumepruun), ilusa õrna mustriga, millega võib ilmuda ka kõrgemasse seltskonda.

Ja veel üks helisinine ülikonnariie suveks (soovitav sünteetiline).

Mõned pitsidega meeste triiksärgid nr. 42, ühetoonilised, kuid iga särk ise värvi, soovitav rõõmsad, eredamad värvitoonid. Ühed ilusad mustad ballikingad(seni saadetud numbri suuruses), soovitav nurgeliste ninadega. Üks meeste nailonkasukas, 1.81 meetri pikkusele.

Paar nägusaid tumepruune nahkkindaid, sooja - voodriga, 8,5. Üks originaalne „Ronson" sigaretisüütur, koos tagavara gaasiballoonidega. Kaks paari Zeiss-Jena päikeseprilliklaase, terashallid, tugevus — O.25, võimalikult suurte klaasidega. Kõik.

Tean, kallis mammi, et mu palvet on Sul võrdlemisi raske täita, kuid väga palun, tee seda.

Mis minuga ka juhtuks, palun Sind see pakk, mida ma siin Sult palun, võrdlemisi peatselt teele panna.

See võib osutuda mu viimaseks palveks Sulle, kallis mammi. Kuid tea, et kohe paki kohale jõudmise järele saad minult üksikasjalikuma kirja kõige kohta, mis minuga juhtus."

Lubatud kirja üksikasjaliku kirjeldamisega, mis Sven Kreegiga juhtus ja miks teatavale isikule Tallinnas USA-st paki saamine oli saatusliku tähtsusega, emale kunagi ei saabunud. Loo lõpp tuli Sven Kreegi arreteerimise ja salapärase surmaga KGB-küüsis.

(VES)

Esimene maipühapäev oli vihmaste ja vilude ilmade vahel esmakordselt suviselt soe ja päikeseküllane, otse noorte leeripäevaks kohane. Väga rohked lillesülemid anti koos õnnitlustega neile 53-le noorele, kellest kaks, vasakul Helen Ann Sadul ja Susan May Silma on pildil oma lilledega. Foto: Vaba Eestlane

Aianduse eksperdid aedniku muredest

Aianduslubi lõpetas sisetegevuse 27. aprillil s.a. laudkonnavestlusega teemal „Kevad meie aias". Laudkonnas olid M. Lepik, J. Oinus, M. Joasaare, J. Roand ja E. Kuris.

Klubi esimees M. Lepik kokkutulekut avades muuhulgas tegi teatavaks, et saabuval suvel juulis on kavatsus teha ühine väljasõit ja õppekäik autobussiga Owen Soundis asuvasse A. Haavaniit'i puukooli. Ka on veel kavas mõne Suur-Toronto pargi külastamine. Sügisene sisetegevus algab jälle 26. oktoobril Toronto Eesti Majas.

Vast asutatud klubi Botaaniline huviring jatkab suvel tegevust looduses taimede määramise jne. näol.

Laudkonnavestlus algas M. Lepiku sõnavõtuga uute sortide kohta. 15 aastat tagasi olid unistuseks kollased petuuniad, sinised nelgid ja mustad roosid. Nüüd on juba hea kollane petuunia Summer Sun. Begooniatest on uus suurte õitega roosa Sensation, nelkidest valgete õitega ja punase südamega Snowfire. Uued on ka eriti suurte õitega paljudes värvides võõrasemad Mammoth Giant. Uus õistubak on ainult kümme tolli kõrge.

Lisaks vaatles M. Lepik uusi köögivilju ja uusi võtteid seemnete idandamiseks.

J. Oinus andis põgusa pildi aiamullast ja selle parandamise võimalustest. Savimuld hoiab toitaineid paremini kinni, liivamullast pestakse need kergemini välja. Liivamuld on aga kergesti haritav. Savimulda parandatakse lubja, laudasõnniku, turba, saepuru jt. lisamisega. Parim muld on huumuse rohke saviliivamuld. Põhjavee kõrgus on oluline, samuti mullas esinevate mullabakterite hulk. Sõnavõtja leidis, et peale lume minekut peaks aiamulda kõblima umbes tolli paksuselt, millele järgneb hiljem sügavharimine. Suvel mullapinna niiskena hoidmiseks kasutatakse laaste jm. Aiamuldadele lisaks vaatles J. Oinus potimuldasid ja nende segusid.

M. Joasaare käsitas väikese aia muresid. Muuhulgas vaatles sõstra kasvatamisega seoses olevaid kahjureid.

Lehetäid munevad munad sügisel okste tippudesse, kus need siis kevadel arenevad. Esimene pritsimine olgu varane (Dormant Spray). See tuleb eriti suunata okste otsadele. Järgnevalt pritsida enne õitsemist Malathioniga. Samal viisil pritsitakse ka karusmarju. Teine tuntud kahjur on sõstra kärbes, mille munadest areneb uss vilja sisse. Kohe pärast õitsemist peaks pritsima Malathioniga. Järgnevalt pritsida Rotenoniga, mis pole mürgine inimestele ega loomadele. Sellega võib pritsida ka veel üks päev enne vilja koristamist. Varblased on tuntud sõstra pungade sööjad. Nende hirmutamiseks võib katta põõsad jõulupuude transpordiks kasutatavate võrkudega.

J. Roand vaatles aias murumätta kasutamist. Varem kasutati harilikku karjamaa-mätast, täpäeval on kasutamisel headest muruliikidest kasvatatud mättad.

Ontarios on nüüd üle kolmekümne mättakasvataja, kellede tegevust Põllumajanduse Valitsus kontrollib.

Järgnevas vaatles J. Roand esinevaid mururohtusid, maapinna ettevalmistamist eelnevalt mätta panekule jne. Soovitas kasutada enne mätta panekut tugeva vosvori sisaldavusega väetisi (nagu 5-20-20), mis kasvatab värskele mättale tugeva juurestiku. Mätas ei tohi seista kaua päikese käes. Pärast mätta panekut on soovitav seda rullida. Mätta hinnad olenevad kogusest. 50 yardi maksab $45.00, 400 yardi aga 51 centi ruutyard. Alla 150 yardi koguste juures tuleb sageli eraldi maksta transpordi kulu $15.00.

E. Kuris vaatles taimekahjurite tõrjet teiste putukate, taimede ja istutamisviiside abil. Mõned taimed tõrjuvad putukaid eemale. Näiteks peiulill (Marigold) roosside vahel kasvades peletab lehetäid eemale. Sama mõju on küüslaugul rooside ja vaarikate vahel. Münt peletab valge kapsa juurest koiliblikad eemale jne. On taimi, mis teatavate taimede läheduses kasvavad paremini, samalajal aga ebameeldivad taimed kahjustavad neid.

Näiteks herned mõnulevad porgandite, kaalikate ja kurkide läheduses.

Ei salli aga sibulaid, küüslauku ja kartulaid. Kunagi pole aed täiesti kahjurite vaba. Ka mitte siis kui kasutame rohkesti mürkaineid. Peaksime mürke võimalikult vähe kasutama kahjurite ja ka haiguste tõrjeks. Aias vähendame kahjureid ja ka haigusi kui kasutame õhu- ja kompostirikast mulda, kahjurite ja haiguste vabamaid taimede sorte, vahetame taimede kasvukohti, kõrvaldame kidurad ja haiged taimed, korjame taimedelt käsitsi kahjureid, soodustame looduslike kahjurite vaenlaste nagu lepatriinude jt. levikut. Kasutame pritsimiseks inimesele vähem ohtlikke tõrjeaineid Rotenoned, Pyrethrumi jne. Järgnevas vaatles sõnavõtja aias kasutusel olevaid tugevaid mürkaineid. Uus tõrjeaine Bower Perma Guard sisaldab ränikivi teravikke, mis purustab ajakahjureid katva koe ja need hävivad niiskuse kaotuse tõttu s. o. füüsiline häving. Selgitamisel on selle uue aine mõju ja ohtlikus inimesele.

Lisaks sisaldab see aine taimekasvule vajalikke mikroelemente nagu rauda, kaltsiumi jne.

Lõpuks puudutas sõnavõtja umbrohtude tõrjet ja uut kõiki rohtusid ja eriti oraserohtu hävitavat Roundaup'i.

Igale ettekandele järgnes arutlus. Lõpuks loositi koosolijate vahel välja E. Kuris'e poolt toodud mägimänd, Andorra kadakas ja lehtpõõsas maron (Potentilla).

EKS

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1E7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

NEW YORK — Vallalise naise ja mehe vahel oli New Jersey osariigis 1704. a. seadusega (täpsustatud 1898) keelatud suguline läbikäimine. Selle seaduse alusel karistati viimasel 30-l aastal keskmiselt kaht seadust rikkunud paari igal aastal. Osariigi ülemkohus kustutas niiid seaduse, leides, et see on põhiseaduse vastane.

VABA EESTLANE

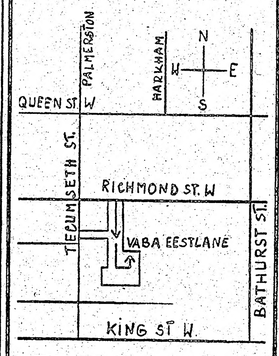

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Toimetusele saadetud kirjandus

USK JA ELU nr. 1 (22) — 1978. Eesti Apostliku Õigeusu kiriku väljaande ülestõusmispühade number. Sisus „Paasaläkitus", Lydia Trett „Tõstkem mägesid", T. Lepik „Vaatlusi kiriku jumalateenistuse arenguteelt", Leonid Trett „Halastaja samaarlane" (luuletus), V. Hiiesalu „Usurännakul Pühale Maale", „Ülempreester Aleksander Jürisson 65-aastane", P. Laan „Doktoritöö Ahvenamaa laevandusest", L. J. „Ränduri mõtted" (luuletus), V. Hiiesalu „Üks väike meditatsioon", V. Jallai „Tühi haud — ülestõusmisime", Mihkel Suu „Mälestuskilde", M. Ervarti „Ülestõusmine", lühiteateid koguduste elust mitmes maailmajaos ja väga palju haruldasi fotosid, mis selles trükitehnikas ja heal paberil on väärtuslikuks lisandiks eesti kirikuloole.

TULIMULD nr. 1 — 1978. Eesti kirjanduse ja kultuuri ajakirja tänavuses esimeses numbris pakutakse K. Lepiku luuletusi, A. Kurlentsi „Tammsaare ja tänapäev", M. Jürma „Mälestuspudemeid Tammsaarest", H. Salu „Albert Kivikas uusrealismi algatajana", A. Taska „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm", K. Frödingi luuletusi Ants Orase tõlkes, E. Sume „Raadioastronoomiast ja selle uurimisobjektidest", Nils Ferlini luulet A. Vihalemma tõlkes, G. Ränk „Inimkäsi", A. Viirlaidi lühiluuletusi „Napperidu", E. Läte „Järeljätmatu rahvusvõitlus", M. Lasbergi „Ketserlus metsas" (metroo '77 materjalide arvustus), B. Kangro „Pedro Krusteni aiapidu", A. Mägi „Mauruse kooli reaalsus", ja Visnapuu Kirjandusfondi tänavusest auhinnast.

Eesti Gaidide Liidu ja Eesti Skautide Liidu õppe- ning informatsiooniajakirja kevadnumber SKAUTLIKEL ÕPPEVÄLJAKUIL nr. 7 (29) — kevad 1978. Uues numbris Lembit Kooritsa loodud „Koguja" II maailmalaagri laul „Läänetuul" koos noodiga, Eesti Skautide ja Eesti Gaidide Liitude küünlakuu proklamatsioon, „100 aastat A. H. Tammsaare sünnist", H. Oja Taliharjal 1978 peetud ettekanne, skm. Randu Kaselaane referaat „Varustusjuht malevas ja suvelaagris", gdr. Ene Lüdigi loeng „Inimväärtused ning nende arendamine", ngdr. Siiri Lepa loeng „Saun", egd. Kaie Põhi referaat „Suvelaagri korrast", Ahm kirjutab „Suhtlemine", ja telgi palve. Nende vahel fotosid ja mõned lühemad kirjutused.

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETÄÄN nr. 130 — mai 1978. Uues numbris avaldatakse Marie Underi „Sõduri ema", H.E. „Palveteenistus Bernhard Lige mälestuseks", T.E. „Taas saabub see aeg", millega kutsutakse eestlasi osa võtma Baltimore'is Hopkins Placel toimuvast etnilisest pidustusest, jk reportaazhi ESTO-80 avakoosolekust USA's, reportaaze B.E.S. korralisest aastapeakoosolekust, uue Eesti Maja ostmisest, vastastikuse matusekassa 25. juubelist, palju lühiinformatsiooni ja nende vahel „Lehekülg noortele", kus noored on ise autoreiks.

Used Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 • Tel. 363-1966

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 11. mail 1978 — Thursday, May 11, 1978

KIREV MAAILM

NEW YORK — Otse New Yorgi raekoja naabruses avati asutus nimega „Finance Research Center". Sildil selle nime all seisis, et asjasthuvitatuil on kasutada täiuslik raamatukogu ja kõik uurimisvahendid. Alles nüüd selgus, et tegemist on hoopis varjatud lõbumajaga.

HAMBURG — Lääne-Saksamaa müüb lähemal ajal u. 60 laevast koosneva sõjalaevastiku Iraanile, selle hulgas on 16 allveelaeva. Ühtlasi aitavad saksa spetsialistid ka laevastiku sisselülitamises Iraani kaitsesüsteemi ning meeskondade väljaõppe puhul. Lääne-Saksamaa on Iraanile müünud ka aatomijaamu.

MÜNCHEN — Halvad hambad ja hea vein hoiavad dr. Elisabeth Hecki tervise nii hea, et ta veel 91-aastasena praktiseerib Münchenis hammaste ravimist. Tõenäoliselt olles Euroopa vanim töötav hambaarst, on tal veel kindel käsi. Ta hoiab end füüsiliselt korras jalgrattasõiduga ning treppidest üles ja alla käimisega.

CHICAGO — Üks vallasema, kes tahtis minna peole, aga ei leidnud lapsehoidjat, viskas oma imiku prügikogujasse. Kuigi ohvrit pole leitud, võttis kohus arvesse noore, 17-aastase ema ülestunnistuse politseile ja süüdistab teda mõrvas.

WAUCHULA — Ühel 17-aastasel poisil oli juba aasta olnud komme minna ühe 55-aastase naise maja ette, kus ta oma kehaosa paljastas. Lõpuks naine ei suutnud seda enam välja kannatada, võttis oma revolvri ja avas noormehele tule. Kuul, mis tabas nooruki rinda põhjustas surma.

LAPPERANTA — Elektrirongide liiklusega alustatakse Soome ja N. Liidu vahel tõenäoliselt juba eeloleva maikuu lõpul. Samaaegselt Soome raudtee elektrifitseerimisega Vainikkalani, on N. Liidu poolel elektrifitseeritud raudteeliin Viiburist piirini. Elektrirong hakkab liikuma N. Liidu kahevoolulise veduriga, kuna N. Liidus on kasutusel 3000 voldiline alalisvool ja Soomes 25000 vahelduvvool.

TORONTO — Ontario provintsi valitsusel teeb muret õpilaste arvu vähenemine koolides. Vähenemist märgati juba 1966. aastal, aga siis valitsus keeldus seda arvestamast. Olukord muutus aga tõsiseks juba 1970-ndal aastal. Arvestuste kohaselt kestab see langus veelgi. Kui 1972-l aastal oli Ontarios 400.000 õpilast, siis aastaks 1982 arvatakse neid olevat veel 300.000. Õpilaste vähesus on põhjustanud õpetajate vallandamisi.

HELSINGI — Soome suur laevatehas Wärtsiläs on saanud suure tellimuse päästelaevadele Nõukogude Liidust. Järgmise kolme aasta jooksul tuleb ehitada viis laeva, kokku 250 miljoni marga (63 miljoni dollari) väärtuses. Tellimus kergendab laevaehituse rasket olukorda ja annab aastateks 2000 mehele tööd. Tellimus saadi vähempakkumisel, millest paljude riikide laevatehased osa võtsid, mis hinna ka madalale viis.

LENINGRAD — Leningrad on oma ajaloo jooksul üle 300 korra kannatanud üleujutuse all. Uputus tuleb nii kiiresti, et Neeva suudmest sisse voolav vesi jätab kaitse korraldamiseks ainult seitse-kaheksa tundi aega. Viimane selline uputus oli möödunud aasta 7. septembril, mil vesi tõusis Neevas ja selle harujõgedes 219 sentimeetrit, tungides tänavaile, majade keldreisse ja mõnesse tööstustessegi. Kuigi uputuse vastu valmis olnud meeskonnad töötasid kiiresti, ei suutnud nad ära hoida kõiki kahjustusi. Uputuse põhjustavad võimsad läänetormid, mis suruvad Soome lahes vee vastu Neeva suudmet.

29. aprillil tähistasid oma 50-aastast abielu T. E. Baptisti kirikus Julius ja Herta Tuulik. Kuldpulmalised abiellusid Tallinnas Pühavaimu kirikus, kus nende pikaks osutunud abielu sõlmis õp. T. Tallmeister. J. Tuulik teenis Eesti mereväes kaadriallohvitserina, Kanadas olid nad varem farmerid Dunnvilles, nüüd elavad Torontos.

Foto: Ilme Lillevars

Pilk Trenti seminari kavale

Trent '78 seminari programm, mida valmistab ette Eesti Kunstide Keskus, on viimistlemisel. Külalislektoritega on ühinenud pianist Armas Maiste Montrealist kui jazzi eriala professor McGill'i ülikooli juures. Temalt kuuleme laupäeva varasel pealelõunal loengu jazzi eristiilide kohta koos demonstratsioonidega klaveril.

Laupäeval on ette nähtud Peeter Sepa ettekanne ürgloovsusest kunstides ning populaarkultuuri ja kõrgkultuuri vahekorrast, dr. Taavo Virkhausi referaat rahvalaulude kasutamisest kaasaegses heliloomingus koos näidetega helilindilt, Ilse Lehiste loeng rahvalaulude keelest ja stiilist ning meetrilisest ülesehitusest koos huviringiga rahvalaulude loomiseks. Jyri Kork esitab diapositiive vanadest eesti ehetest, demonstreeritakse Laine Panti diapositiivprogrammi eesti rahvarõivastest ja

ja näidatakse Ellen Parve-Valdsaare vanade rahvapillide kogu koos demonstratsioonidega pillidel kui ka helilindilt.

Vello Sermat jutleb teemal „Võime juhtimiseks, võime inspireerida tegevuseks. Kes on efektiivne juht". Temale sekundeerivad Toomas Metsala ja Jyri Kork oma kogemusrikkast tööst eesti noortega.

Pühapäev viib kuulajaid tuleviku futurismi radadele prof. Walter Rand'i loomingulisele visioonile eestlusest. Noored komponistid esitavad oma töid analüüsiks dr. Virkhausi sepikojas, Karl Raudsepp esitab lühiloengu muusikast, Reet Marten selgitab kontsertbüroo ja teatri administratsiooni, Mare Tiido ja Linda Pakri käsitavad Helga Nõu „Põgenejad" teatri sepikojas.

Esitatakse ka originaal ja tõlkeluulet Betti Alverilt, Urve Karuksilt, Ivar Ivaskilt jt. Karin Vagiste käsitab audiovisuaalsete programmide loomist koos näidetega oma käsilolevast filmist Eesti Lasteaiast.

Arvi Kork kannab ette katkeid oma futuristlikust uudisteosest „Adventures of Eric Ritter-creuz in War and Peace", Tõnu Naelapea esitab oma ulmenovelli.

Dr. Roman Toi koondab oma ümber koorilauluhuvilisi, demonstreerides osavõtjatele kooritehnikat nii kontserdi kui töövormis. Filmidest näeme Alar Allase ja Tõnu Naelapea lavastust „Operation Snowbird", kus tegelastena esinevad Arvi Kork ja Jaan Roos, samuti video-linti „The Last Supper".

Õhtustes meelelahutusprogrammides on kohalolevate külalistalentide ettekandeid, kuhu eriti on oodata Thunder Bay luulepõimiku ettekandeid ja kohalikke noori jazzmuusikuid.

Peeter Sepalt kuuleme veel ettekande Kanada kultuuripoliitikast ja Vello Hubelilt loova ettekujutuse rakendamisest.

Buffalos tunnustati eestlaste teeneid

Niagara Frontier Folk Art Council korraldas teenekate etniliste gruppide tegelaste austamise lõuna.

„Aeg, kus immigrandid pidid oma rahvuslikku tagapõhja häbenema, on möödas ja praegusel ajal osatakse hinnata neid suuri kultuuriväärtusi, milledega etnilised grupid on rikastanud Ameerika elu ja millest ka Buffalo ühiskond on osa saanud," ütles komitee esimees sissejuhatavas kõnes.

Teiste paljude rahvuste keskel tõsteti esile eesti rahvuskoondist Buffalos. Eriliste teenete eest said pärgamentrull-ornamendiga kaunistatud kõrgema tunnustuskirja Eesti Rahvatantsu Trupp, Eesti Naisvõimlejad ja Eesti Selts Buffalos. Isiklike teenete eest nendes organisatsioonides ja nende kaudu Buffalo ühiskonnas said isiklikud tunnustus-aukirjad eestlaste osas: Karin Allen, Rob. Kirss, Olav Kopvillem, Virve Kotka, Igor Lupkin, Siiri Puust, Malle Schuster ja Alfred Sikk.

Koosviibimise kohta ilmus pikem artikkel vastavate fotodega ka kohalikus ajalehes.

VES/A. S. I.

Emadepäevaks ostke meilt!

EESTLASTELE TUNTUD KONDIITRIÄRI

PETIT PARIS

2384 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S 1P5 — Tel. 769-9381
(idapool Jane'i)

Väga head euroopamaitselised tordid, koogid j.m. kondiitrisaadused

Võidupüha tähistamine Seedrioru pidustustel

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatuse koosolekul möödunud nädalal tegi esimees U. Petersoo teatavaks, et kokkuleppel „Seedrioru" juhatusega toimub Võidupüha tähistamine käesoleval aastal „Seedrioru" Suviharja pidustusel 1. juulil. Pärast seda kui selgus, et Võidupüha pühitsemist ei saa korraldada koos Killamängudega, oli Võidupüha tähistamise küsimuses EKN esimehel läbirääkimisi Toronto Eesti Võitlejate Ühingu ja Võitlejate Ühingute Liidu esimehe K. Toriga. Arvati otstarbekohaseks, et Võidupüha tähistamine traditsioonilise võidutule süütamisega toimuks „Seedrioru" Suviharja pidustustel. EKN esimees tegi Seedrioru juhatusele vastava ettepaneku, mis Seedrioru juhatuse poolt vastu võeti.

Võidupüha tähistamine ja võidutule süütamine aupeakonsul I. Heinsoo poolt Võitlejate Ühingu kaastegevusel toimub Suviharja aktuse lõpul 1. juuli õhtupoolikul. Kõnelejaks aktusel on EKN esimees U. Petersoo.

Kontsert L. Avessoni juhatusel

Pühapäeval, 14. mail 1978 kell 6.30 õhtul toimub Peetri kirikus Musica Divina koori ja Musica Viva kammer-ansambli kontsert Lembit Avessoni juhatusel.

Kavas on seekordsel kontserdil kolm helitööd: J. S. Bachi Brandenburgi kontsert nr.3 ja Orkestri süit nr. 2. Koori ja orkestri esitusel tuleb ettekandele W. A. Mozarti Missa Brevis F-duur K 192. Vaatamata nimetusele „Missa Brevis" on see koostatud kõigist missa osadest: Kyrie (Issand, halasta), Cloria (Kiitus olgu), Credo (Ma usun), Sanctus-Osanna- Benedictus (Püha, püha, püha) ja Agnus Dei (Jumala tall). Komponeeritud aastal 1774 kuulub see helitöö Mozarti varasemate tööde hulka. Ta oli kaheksateistme-aastane, kui ta selle kirjutas. Rõõmsameelne helitöö näitab selgelt noore meistri võimeid nii vokaalseis kui instrumentaalseis osades.

Bachi Brandenburgi kontsert on kirjutatud keelpillidele, kusjuures süidis on tarvitusel ka soolo flööt. Solistiks flöödil on seekordsel kontserdil Bard Bakker Etobicoke sümfoonia orkestrist ja Jean Pierre Rampali õpilane.

Vokaalsolistidena esinevad Irene Loosberg ja Lois Bradley.

Loodame, et vaatamata selle pühapäeva paljudele üritustele klassikalise muusika sõpradel siiski jatkub tahet ja aega pühendada pühapäeva õhtupoolik helisevate palade kuulamiseks ning ühtlasi oma osavõtuga kauni muusika toetamiseks ning selle viljelemise võimaldamiseks tulevikus.

Kavatsus välja anda rahvarõiva raamatut

On kavatsusel välja anda uus trükk (1000 eksemplari) Helmi Kurriku rahvarõiva raamatut. Selle taha on asunud „Tulehoidja" toimetaja Susanne Tomson. Helmi Kurrik'u õde Ella Kurrik ja teised sugulased on andnud oma nõusoleku. Raamatu hind oleks $45—50 ümber. See kalkulatsioon on ilma tuludeta, vaid trüki ja ekspeditsiooni kuludega. Selle suure ettevõtte puhul tuleks töötada riikidevaheliselt käsikäes, sest rahvarõivaste valmistamisel on probleeme igalpool, mis tulevad lahendada. Meie ei tohi moonutada rahvarõivaid nii nagu „mulle" meeldib, vaid peame rangelt kinni pidama originaalide eeskujust, mis esiemad tegid.

Tellimiste vahendamise on Kanadas oma peale võtnud Eesti Kunstide Keskus.

Need on õnnetud, kes on avastanud õnne; sellepärast nad ongi õnnetud.

Olle Svensson

Riin Rivanool

Maaväring

Mehhikos on palju ilusaid kohti, aga kõik trügivad ikka Acapulcosse. See on üks peenike paik, randa on seal niisugust ja naasugust ja rahvast igalpool paksult koos. Meestel hea pisi-bikiinides kaunitare vahtida ja naistel ennast näidata. Ühesõnaga on see sobiv paik abielupaaridele vastava tegevuse arendamiseks ja üks hinnatud koha Eestimaa rahvalegi oma puhkuspäevade veetmiseks.

Nüüd aga juhtus nii, et maa hakkas värisema. Seda tuleb seal õigupoolest üsna tihti ette, aga see võdin on nõnda väikene, et ei sega kedagi. Ent sedapuhku oli veidi teisiti. Aga kuulakem otseseist allikaist.

Orukeste-omad tulid Acapulcost ja pajatasid:

„Olime just viimasel päeval enne tagasisõitu oma toas hotelli 11-ndal korrusel, kui kõik hakkas suure müra saatel kõikuma, õõtsuma ja värisema. Äraarvamata suures hirmus ja korraliku abielurahva kombel langesime teineteisele kaela." Nõnda palju oli Orukeste Otto siis veel oma Olgakesele sõnada jõudnud:

„Kui meil nüüd siit maailmast minek tuleb, siis läheme vähemalt kahekesi koos," mille peale Olga kümmekond sekundit hiljem kosta võis:

„No mis trööst või asi see ühisminek siis on?" sest siis oli väristamine juba möödas. Jah, tõepoolest — mis lohutus selline siis ikkagi oleks?

Samal päeval oli ette nähtud Orukeste tagasisõit ja ääre pealt oleksid nad veel kahenädalalise prii-lisa oma puhkuscle vastugi võtnud, sest nõnda haledasti palus üks Kanadamaa lennukilt just mahaastunud suvitaja:

„Andke mulle ja mu naisele oma selle lennu tagasisõidu-piletid ja saate vastu minu omad koos ettemakstud hotelli, söömaagade ja kõige muu lustiga kaheks nädalaks!"

Nõnda hullupööra oli tulijail hirm nahas, et otsemaid tagasipöörduda ihkasid, aga Orukeste-omad oma puhkust pikendada ei saanud ja ei ole mitte teada, kas kohutatu mõne teisega sedaviisi kaubale sai. Värin oli olnud Richteri skaala järgi 6, see on paras ports ja kuigi kestis vaid 15 sekundit ega märkimisväärseid kahjusid ei tekitanud, siis see ei loe hirmu korral miadgi.

Paar nädalat hiljem saabusid Acapulcost puhkuselt tagasi Torukeste-omad ja hõiskasid juba eemalt:

„Väristas! Jällegi ühel öösel väristas ja ei meie ega mitmeid teised julenud sellest peale mujal magadagi, kui ujumisbasseini ääres väljas lamamistoolis. Ei, täiearuga inimesed sinna maale enam küll ei lähe!"

Arukeste-omadel aga oli reisiplaan juba ette valmis tehtud, arupoolest ei teadnud endil ka midagi puudu olevat ja otsustasid siis nii.

„Surm siin, seal või Siberis — ja et tulgu, mis tuleb!" ja asusid hirmutamistest hoolimata ikkagi teele.

Lennuk ei raputanud ülearu sugugi, kuigi sõitis tühjalt ja oli vaid veerendivõrra reisijaid peale saanud, lennujaamast viis buss otse hotelli ette ja keegi ei teinud väljagi, et maaväring olnud oli.

„Ehk peaks ise nimetatama..." arvas Annike, aga unustas sellegi.

Hotelli kahest ujumisbasseinist oli vaid ühel vesi sees, teine oli keskelt lõhki ja kümme tõmmunahalist nokitses parandamise kallal.

„Ju panevad uut torustikku," arvas August. Seniks arvas, kuni teada sai, et maaväring oli tohutusse basseini prao löönud ja selle järele leidis ta neid pragusid küll trepiastmeil, toanurkades, liftilaes, vannitoa seinas ja taevas teab veel kus. Keegi ei seletanud miks, kust või millal need tekkinud on ja kellelt sa seda küsima lähed!

Nõndamoodi hakkas siis hirm kimbutama siit ja sealt.

„Nüüd küll midagi juhtus!" kiljatas Annike, kui toas õhujahutus surinaga tööle hakkas ja veel hullemini siis, kui ühel õhtul suure paugutamisega „Fiesta" pühitsemisel rakette õhkulaskma hakati.

„No nüüd vajub küll maa jalgealt ära!" kartis Annike rannas, aga August leidis, et see on lihtsalt kaldale loksuv laine, mis tagasiveeredes liiva varvaste alt ära veab.

Ei juhtunud midagi. Mitte midagi!

Siiski, siiski. Mitmel hommikul ärkas Annike koos koiduvalgusega, nägi päikesetõusu, millest oma päevikusse kirjutas nii:

„Maa hiilgas, vesi säteles ning säras ja mägede tagant tõusis päike. Kogu ümbrus nagu värises või väreles imelises kullas." Rõdult alla vaadates nägi samas tööliste hommikust kohaletulekut ja peagi haarati luudade, rehade, labidate, muruniitjate ja veevoolikute järele, et pargialale teha varahommikust manikiüüri.

Pühapäeva hommikul sulistas lapsi rannavees juba päikesetõusust peale ja õhtune kuusõõrik kallistas vees-suplevaid armatsejaid nagu olnuks neile teineteise kallistusist veel ikkagi vähe.

Arukeste-omad on nüüd tagasiteel. Midagi, mitte midagi ei juhtunud ja lennujaamas sosistas Annike oma Augustile kõrva:

„Lihtsalt piinlik kohe tagasi minna. Ei maavärinat, tormi-tuult ega uputust, revolutsiooni, mässu, laskmist ega suurt põlemistki, no ütle nüüd hing, mida me tuttavatele jutustame?"

No mina neid ka aidata ei oska. Eks te küsige neilt ise.

Metsaülikool Seattles

Seattle Eesti Noorte Klubil on kavas oma metsaülikooli korraldamine. See toimuks 4. juuli nädalalõpul. Kohaks on kavandatud Crystal Mountaini suusakuurort, mis asub 1,5 autosõidu-tunni tee kaugusel Seattlest.

Selle ürituse vastu on huvi isegi kaugemal, kuna järelepärimisi on saabunud neile isegi idarannikult, Torontost ja mujalt. Asjahuvilistel tuleb pöörduda järelepärimistega ja informatsiooniks Seattle Noorte Klubi poole.

VES

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

MÜÜA

KASEKÄSNU

(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)

„Andy" 34 36th Str. Toronto, Ont. M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892